

Broj: 08-11-3-2728-10/21
Sarajevo, 28. 6. 2022. godine

SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO
n/p Elvedin Okerić, predsjedavajući Skupštine
Reisa Džemaludina Čauševića 1
71000 Sarajevo

PREDMET: Dostava Izvještaja o finansijskoj reviziji Javne ustanove Dom zdravlja Kantona Sarajevo za 2021. godinu

Poštovani,

U skladu s članom 16, stav 1) Zakona o reviziji institucija u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj 22/06), Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH dostavio Vam je Izvještaj o finansijskoj reviziji Javne ustanove Dom zdravlja Kantona Sarajevo za 2021. godinu na e-mail adresu predsjedavajuci@skupstina.ks.gov.ba 28. 6. 2022. godine.

Ukoliko smatrate potrebnim, možemo, u skladu s mogućnostima, osigurati predstavnika Ureda za reviziju na raspravi Skupštine Kantona o Izvještaju o finansijskoj reviziji Javne ustanove Dom zdravlja Kantona Sarajevo, radi eventualnih pojašnjenja i boljeg razumijevanja revizijskih nalaza.

S ciljem dobivanja povratnih informacija o poduzetim aktivnostima na osnovu našeg Izvještaja, poželjno bi bilo da nas blagovremeno obavijestite o usvojenim zaključcima Skupštine Kantona u vezi s predmetnim Izvještajem.

S poštovanjem,

Dostavljeno:

- Naslovu
- Dosje
- a/a

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

JAVNE USTANOVE DOM ZDRAVLJA KANTONA SARAJEVO

2021.

Broj: 01-02-08-11-3-2728-6/21

Sarajevo, juni 2022.

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	3
II	REZIME DATIH PREPORUKA.....	5
III	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	8
IV	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	9
1.	UVOD	9
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	10
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA.....	10
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	10
5.	POSLOVI IZ OKVIRA NADLEŽNOSTI USTANOVE	14
6.	PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE	14
7.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	16
7.1	BILANS USPJEHA	16
7.1.1	Prihodi	16
7.1.1.1	Poslovni prihodi.....	16
7.1.1.2	Ostali prihodi i dobici	17
7.1.2	Rashodi.....	17
7.1.2.1	Poslovni rashodi	18
7.1.2.2	Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti.....	23
7.1.3	Finansijski rezultat.....	23
7.2	BILANS STANJA.....	24
7.2.1	Stalna sredstva i dugoročni plasmani	24
7.2.2	Tekuća sredstva	26
7.2.2.1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	26
7.2.2.2	Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	30
7.2.2.3	Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja	31
7.2.3	Kapital.....	31
7.2.4	Dugoročna rezervisanja.....	32
7.2.5	Obaveze i razgraničenja.....	32
7.2.5.1	Dugoročne obaveze	32
7.2.5.2	Kratkoročne obaveze	32
7.2.5.3	Pasivna vremenska razgraničenja	33
7.2.6	Popis sredstava i obaveza.....	33
7.4	IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU	34
7.5	BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	34
8.	JAVNE NABAVKE	34
9.	SUDSKI SPOROVI.....	39
10.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	40
V	PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	41
	Bilans uspjeha za period od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine	42
	Bilans stanja na 31. 12. 2021. godine	44
	Izveštaj o gotovinskim tokovima za period od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine (direktna metoda)	45
	Izveštaj o promjenama na kapitalu za period koji završava na 31. 12. 2021. godine	46

I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Javne ustanove Dom zdravlja Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ustanova)**, koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2021. godine, Bilans uspjeha, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, te Bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom* finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Ustanove na 31. 12. 2021. godine, finansijsku uspješnost, novčane tokove i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Ne može se potvrditi da je priznavanje prihoda po osnovu ukidanja rezervisanja, kao i rashoda na ime novih rezervisanja po sudskim sporovima izvršeno uz dosljednu primjenu MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina. Navedeno je imalo uticaja na finansijski rezultat koji nismo u mogućnosti kvantificirati (tačke 7.1.1.2, 7.1.2.1, 7.1.3 i 9. Izvještaja).
2. Utvrđena je neusaglašenost bilansnih pozicija sadašnje vrijednosti doniranih stalnih sredstava i odloženog prihoda iz osnova doniranih stalnih sredstava u iznosu od 1.652.933 KM, zbog čega ne možemo potvrditi da je knjigovodstveno evidentiranje doniranih stalnih sredstava i novčanih donacija za nabavku stalnih sredstava izvršeno u skladu sa zahtjevima MRS-a 20 – Računovodstvo državnih bespovratnih davanja i objavljivanje državne pomoći (tačka 7.2.1 Izvještaja).

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Ustanove u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeće pitanje:

- Ustanova ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora iskazanih u poslovnim knjigama na 31. 12. 2021. godine u iznosu od 18.579.488 KM sadašnje vrijednosti. Tokom 2021. godine nisu poduzimane aktivnosti na obezbjeđenju navedene dokumentacije (tačka 7.2.1 Izvještaja).

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjem.

Ključna pitanja revizije

Osim pitanja navedenih u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, utvrdili smo da nema drugih ključnih pitanja revizije.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Ustanove odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

U sastavljanju finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno za procjenjivanje sposobnosti Ustanove da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati Ustanove ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovilo Ustanova.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika, donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola Ustanove;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi rukovodstvo, zasnovano na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koje mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Ustanove da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima, ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo mišljenje. Naši zaključci zasnivaju se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Ustanova prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;

- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira s rukovodstvom, mi određujemo ona koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja, i to su ključna revizijska pitanja. Opisujemo ih u izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprečava njihovo objavljivanje, ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da ih ne treba objaviti jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvještavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Javne ustanove Dom zdravlja Kantona Sarajevo za 2021. godinu** izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom* aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Ustanove za 2021. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. **Pravilnik o radu Ustanove, sa izmjenama i dopunama, nije bio usklađen s odredbama Zakona o plaćama i naknadama članova organa upravljanja i drugih organa institucija Kantona Sarajevo, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova čiji je osnivač Kanton Sarajevo u dijelu položajnog dodatka direktora. Pored toga, obračun i isplata plaća za 91 zaposlenika iz oblasti zdravstva vršila se na osnovu posebne Odluke generalnog direktora, što nije u skladu sa Statutom i članovima od 55. do 65. Pravilnika o radu (tačka 7.1.2.1 Izvještaja);**
2. **Upravni odbor nije u propisanom roku usvojio Program rada i Finansijski plan Ustanove za 2021. godinu, što nije u skladu s Odlukom o metodologiji izrade godišnjih programa rada sa finansijskim planom i izvještaja o radu i finansijskom poslovanju javnih zdravstvenih ustanova na području Kantona Sarajevo, donesenom na osnovu Zakona o ustanovama (tačka 6. Izvještaja);**
3. **Plan javnih nabavki Ustanove za 2021. godinu nije sačinjen u skladu sa stvarnim potrebama, što je imalo za posljedicu neefikasno provođenje i dijeljenje postupaka javnih nabavki. Navedeno nije u skladu s članovima 3. i 15. Zakona o javnim nabavkama (tačke 6. i 8. Izvještaja);**
4. **Popisom sredstava i obaveza nije utvrđeno stvarno stanje i nije izvršeno usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH (tačka 7.2.6 Izvještaja).**

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI-jem 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tom standardu detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Ustanove u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- **Pravilnikom o radu Ustanove nije utvrđena adekvatna organizacija i sistematizacija radnih mjesta. Broj i raspored medicinskog kadra nije sistematizovan po domovima zdravlja, već za sve domove zdravlja zajednički na nivou Ustanove, što smo obavljenom revizijom prepoznali kao nedostatak budući da postoji problem upravljanja kadrovima i važnim poslovnim procesima povezanim s materijalnim resursima čije osiguranje je preduslov za efikasno pružanje zdravstvenih usluga osiguranim licima (tačke 4, 7.1.2.1 i 7.2.2.1 Izvještaja);**
- **Ustanova nije koristila odobrena sredstva za nove specijalizacije u 2021. godini, što nije u skladu s odobrenim Planom specijalizacija i subspecijalizacija zdravstvenih radnika Kantona Sarajevo koji je donesen u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti. S obzirom na to da je konkursna procedura za dodjelu specijalizacija za doktore medicine pokrenuta tek na kraju godine, kašnjenje u dodjeli specijalizacija može imati uticaja na kvalitet pružanja zdravstvenih usluga u narednom periodu (tačka 5. Izvještaja);**
- **Stomatološki materijal nije nabavljan u dovoljnim količinama i uz poštovanje ugovorenih rokova, niti su u skladu sa zahtjevima stomatoloških službi pravovremeno i redovno vršene popravke stomatološke opreme i njeno servisiranje, što je imalo uticaja na pružanje stomatoloških usluga u potrebnom obimu (tačka 7.2.2.1 Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Ustanove odgovorno je da osigura da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine obezbijedilo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Ustanove, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 28. 6. 2022. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

II REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/TAČKA
1.	Uspostaviti sistem internih kontrola prema COSO modelu u dijelu donošenja strategije upravljanja rizicima, mape procesa, registra rizika, vršenja procjene rizika po procesima poslovanja i imenovanja koordinatora, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.	4.
2.	Donijeti Računovodstvene politike kojima bi se uredili poslovni procesi poslovanja i njihovo evidentiranje, u skladu sa članovima 7. i 37. Zakona o računovodstvu i reviziji.	4.
3.	Uspostaviti jedinicu za internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.	4.
4.	Konkursnu proceduru za dodjelu novih specijalizacija provoditi pravovremeno s ciljem osiguranja kvaliteta pružanja zdravstvenih usluga u narednom periodu.	5.
5.	Program rada i finansijski plan Doma zdravlja donositi u rokovima definisanim u Odluci o metodologiji izrade godišnjih programa rada sa finansijskim planom i izvještaja o radu i finansijskom poslovanju javnih zdravstvenih ustanova na području Kantona Sarajevo.	6.
6.	Potrebno je da Upravni odbor usvoji Godišnji finansijski izvještaj prije njegove predaje Finansijsko-informatičkoj agenciji, u skladu sa članom 31. Statuta.	7.
7.	Prihode ostvarene po osnovu zaključenog Ugovora sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za pružanje usluga zdravstvene zaštite evidentirati i iskazivati u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržaju konta za privredna društva.	7.1.1
8.	Potrebno je pribaviti saglasnost resornog ministarstva zdravstva na Pravilnik o radu, u skladu sa odredbama Statuta i Odluke o preuzimanju prava i obaveza osnivača i usklađivanju organizacije i poslovanja JU Dom zdravlja.	7.1.2.1
9.	Pravilnik o radu uskladiti sa važećim zakonskim propisima i primjenjivati ga na sve zaposlenike.	7.1.2.1
10.	Sačiniti sveobuhvatnu Analizu stanja raspoloživog kadra (medicinskog i nemedicinskog) i donijeti Program mjera za rješavanje konstatovanih problema vezanih za radnike i primjenu postojećih propisa, te ih uputiti na službeno postupanje Upravnom odboru, Kantonalnom ministarstvu zdravstva i Vladi Kantona.	7.1.2.1
11.	Odluku o radnom vremenu i radno vrijeme medicinskog osoblja, kao i arhiviranje evidencija prisustva na poslu, uskladiti sa odredbama Zakona o radu, Pravilnika o radu i Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.	5.
12.	Rashode ostvarene po osnovu rashodovanja stalnih sredstava evidentirati i iskazivati u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržaju konta za privredna društva.	7.1.2.2

13.	Donijeti interni akt kojim će se definisati obračun, metode i stope amortizacije, u skladu sa članom 9. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.	7.2.1
14.	Izvršiti usaglašavanje bilansnih pozicija doniranih stalnih sredstava i odloženog prihoda iz osnova doniranih stalnih sredstava, u skladu sa zahtjevima MRS-a 20 – Računovodstvo državnih bespovratnih davanja i objavljivanje državne pomoći, s ciljem ispravne i fer prezentacije finansijskih izvještaja.	7.2.1
15.	Na datum bilansa vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, u skladu s MRS-om 36 – Umanjenje vrijednosti imovine.	7.2.1
16.	Osigurati validnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora koji su knjigovodstveno evidentirani u poslovnim knjigama.	7.2.1
17.	Sistematizovati i propisati poslove radnih mjesta šefova Službe za laboratorijsku dijagnostiku i svih Stomatoloških službi na nivou Ustanove, koji trebaju preuzeti poslove izrade finansijskog plana i javnih nabavki za sve laboratorije i ordinacije, u skladu sa stvarnim potrebama.	7.2.2.1
18.	Uspostaviti adekvatne evidencije zaprimljenog i utrošenog materijala i sirovina.	7.2.2.1
19.	Stomatološki materijal nabavljati u dovoljnim količinama i uz poštovanje ugovorenih rokova, te pravovremeno i redovno vršiti popravku stomatološke opreme i njeno servisiranje, u skladu sa zahtjevima svih stomatoloških službi, s ciljem kontinuiranog pružanja ovih usluga osiguranim licima.	7.2.2.1
20.	Zahtjeve za refundaciju naknade plaća po osnovu izolacije podnositi u skladu odredbama Zakona o zdravstvenom osiguranju.	7.2.2.3
21.	Izvršiti upis osnovnog kapitala Ustanove iskazanog u poslovnim knjigama u sudski registar.	7.2.3
22.	Rashodovana stalna sredstva evidentirati u vanbilansnim evidencijama do likvidacije i donošenja odluke o postupanju s tim stalnim sredstvima.	7.2.6.
23.	Redovnim godišnjim popisom utvrditi stvarno stanje imovine i obaveza, usaglasiti knjigovodstveno sa stvarnim stanjem i provesti potrebna knjigovodstvena evidentiranja za utvrđene razlike, kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.	7.2.6
24.	Plan javnih nabavki sačinjavati u skladu sa stvarnim potrebama, a postupke provoditi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u dijelu primjene odgovarajućeg postupka.	8.
25.	U slučaju kašnjenja, dobavljačima obračunati kaznene penale zbog nepoštovanja ugovorenih rokova prilikom realizacije potpisanih ugovora.	8.
26.	Poduzeti aktivnosti kako bi se implementirani modul za kadrovske poslove u potpunosti koristio, s ciljem ekonomičnog i efikasnog upravljanja postojećim ljudskim resursima na nivou Ustanove.	8.
27.	Preispitati mogućnost zaključivanja okvirnih sporazuma sa dobavljačima sa nabavku materijala neophodnog za rad Službe za laboratorijsku dijagnostiku, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.	8.

28.	Priznavanje prihoda po osnovu ukidanja rezervisanja, kao i rashoda na ime novih rezervisanja, vršiti na osnovu pouzdanih procjena, uvažavajući odredbe MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.	9.

III KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Međunarodni računovodstveni standardi;
- Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja;
- Finansijski plan Javne ustanove Dom zdravlja Kantona Sarajevo za 2021. godinu;
- Zakon o zdravstvenom osiguranju;
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o radu;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o ustanovama;
- Zakon o plaćama i naknadama članova organa upravljanja i drugih organa i institucija Kantona Sarajevo, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova čiji je osnivač Kanton Sarajevo;
- Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u djelatnosti doktora medicine i stomatologije na teritoriji Kantona Sarajevo;
- Statut Javne ustanove Dom zdravlja Kantona Sarajevo, kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Javna ustanova Dom zdravlja Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ustanova) je zdravstvena ustanova koja je osnovana s ciljem pružanja usluga primarne i specijalističko-konsultativne zdravstvene zaštite u skladu s članom 83. i 84. Zakona o zdravstvenoj zaštiti¹ na području Kantona Sarajevo. Pruža usluge porodične medicine, palijativne njege, usluge zdravstvene zaštite djece, usluge polivalentnih patronažnih sestara u zajednici, higijensko-epidemiološke zaštite, zdravstvene zaštite specifičnih i nespecifičnih plućnih oboljenja, fizikalne i mentalne rehabilitacije u zajednici, polivalentne zubnozdravstvene zaštite, laboratorijske i radiološke dijagnostike primarnog nivoa, liječenja i rehabilitacije u kući, usluge Otorinolaringološke službe, usluge Oftalmološke i Internističke službe, usluge Neurološkog kabineta te nastavne i naučno-istraživačke djelatnosti.

Skupština Kantona Sarajevo je Odlukom o preuzimanju prava i obaveza osnivača i usklađivanju organizacije i poslovanja JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo² preuzela prava i obaveze Osnivača.

Ustanova djelatnost provodi u sljedećim sektorima: Kabinet generalnog direktora, Medicinski poslovi i Nemedicinski poslovi. Usluge zdravstvene zaštite se pružaju na 94 lokaliteta, koji su organizovani po općinama u okviru devet domova zdravlja (Centar, Stari Grad, Novi Grad, Novo Sarajevo, Ilidža, Vogošća, Ilijaš, Trnovo i Hadžići) i u okviru Specijalističko-konsultativne djelatnosti.

Unutrašnja organizacija i način rada utvrđeni su Pravilnikom o radu, unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i plaćama radnika Javne ustanove Dom zdravlja Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Pravilnik o radu) koji je donio Upravni odbor.

Za Ustanovu je nadležno Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Kantonalno ministarstvo zdravstva).

Statutom, kao osnovnim općim aktom Ustanove, utvrđeni su: naziv i sjedište osnivača, naziv, sjedište i unutrašnja organizacija Ustanove, izvori i načini obezbjeđenja sredstava za rad, način raspolaganja viškom prihoda nad rashodima i način na koji se pokriva višak rashoda nad приходima, prava i obaveze osnivača u pogledu obavljanja djelatnosti, kao i međusobna prava i obaveze Ustanove i osnivača, imenovanje generalnog direktora i organa upravljanja Ustanove, stručna tijela Ustanove, njihov mandat te način izbora i finansiranja, te druga pitanja od značaja za rad Ustanove.

Organi upravljanja i rukovođenja Domom zdravlja su: Nadzorni odbor, Upravni odbor i generalni direktor (u daljem tekstu: direktor). Nadzorni i Upravni odbor Ustanove imenuje Vlada Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Vlada KS).

Nadzorni odbor predstavlja organ kontrole poslovanja. Imenovan je rješenjem Vlade KS 12. 7. 2019. godine na mandatni period od četiri godine u sljedećem sastavu: Zinet Mulaosmanović (predsjednik), Emina Kiseljanković i Selma Lučkin (članice). Rješenjem Vlade KS od 21. 10. 2021. godine, a na prijedlog Kantonalnog ministarstva zdravstva, razriješen je dužnosti navedeni saziv, te isti dan novim Rješenjem imenovani novi Privremeni nadzorni odbor: Aida Pitić (v. d. predsjednica) i Indira Čeljo-Turković i Draženka Pašalić-Mirčić (v. d. članice).

Upravni odbor predstavlja organ upravljanja Ustanovom. Privremeni upravni odbor imenovan je Rješenjem Vlade KS 28. 12. 2020. godine do okončanja procedure javnog oglasa u sastavu: Sanela Rošić-Ramić (predsjednica), Ajla Bostan, Emina Gadžo Ćerimagić, Anaid Redžović i Enisa Ahmić (članice), a razriješen Rješenjem Vlade KS 21. 1. 2021. godine. Drugi privremeni upravni odbor imenovan je 21. 1. 2021. godine u sastavu: Alen Pilav (predsjednik), Merita Tirić-Čampara, Zlatko Ilić, Ademir Spahić i Jasmin Gazija (članovi i članice), a razriješen je 29. 4. 2021. godine. Istog dana imenovan je stalni Upravni odbor, na period od četiri godine, u sastavu: Ademir Spahić (predsjednik), Alen Pilav, Ermin Lendo, Zlatko Ilić i Jasmin Gazija (članovi).

¹ „Sl. novine FBiH“, br. 46/10, 75/13

² „Sl. novine KS“, br.7/12, 49/13

Generalni direktor rukovodi Ustanovom, organizira i vodi poslovanje, predstavlja i zastupa Ustanovu i odgovoran je za zakonitost njenog rada. Upravni odbor je 17. 6. 2020. godine za generalnog direktora, na mandatni period od četiri godine, imenovao dr. Muhameda Ahmića, koji je 22. 2. 2021. godine podnio ostavku. Istog dana za vršioca dužnosti generalnog direktora, do okončanja procedure javnog oglasa, Upravni odbor je imenovao mr. sci. prim. dr. Amelu Kečo. Po provedenoj konkursnoj proceduri Upravni odbor je 20. 8. 2021. godine za generalnog direktora imenovao dr. sci. med. Abela Baltića, na mandatni period od četiri godine.

Pravilnikom o radu sistematizovano je 2.227 radnih mjesta, od čega je 31. 12. 2021. godine bilo popunjeno 2.047.

Sjedište Ustanove je u Ulici Vrazova br. 11, Sarajevo.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Ustanove za 2021. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja plana. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, u periodu od novembra 2021. do aprila 2022. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH izvršio je finansijsku reviziju Ustanove za 2010. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao mišljenje s rezervom. Imajući u vidu značajan protok vremena i izmjenu zakonskih propisa na osnovu kojih su date preporuke, u finansijskoj reviziji za 2021. godinu nismo ocjenjivali postupanje po datim preporukama.

Nakon izvršene revizije za 2021. godinu dato je ukupno 28 preporuka.

Postupanje po Pismu rukovodstvu

U toku obavljene prethodne revizije konstatovali smo da postoje određene slabosti sistema internih kontrola, koje mogu uticati na finansijske izvještaje i pravilnost poslovanja. Putem pisma rukovodstvu koje je dostavljeno nakon obavljene prethodne revizije obavijestili smo o slabostima i dali odgovarajuće preporuke, kako bi se poduzele aktivnosti s ciljem njihovog otklanjanja prije sačinjavanja godišnjih finansijskih izvještaja za 2021. godinu, i kako se one ne bi ponovile u izvještaju o finansijskoj reviziji za 2021. godinu.

U pismu rukovodstvu dato je devet preporuka, od kojih su dvije implementirane do dana sačinjavanja izvještaja o finansijskoj reviziji, tri su djelimično implementirane, a za četiri preporuka nisu poduzete aktivnosti.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Sistem internih kontrola

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Ustanova u poslovanju upravlja javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcionišu u skladu s važećom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH,³ Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH⁴ i Standardi interne kontrole u javnom sektoru u FBiH⁵ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela.⁶

Rukovodstvo Ustanove odgovorno je za uspostavljanje funkcionalnog sistema interne kontrole u skladu s propisima koji to regulišu, kao i za uspostavljanje, razvoj i implementaciju odgovarajućeg, efikasnog, efektivnog i ekonomičnog finansijskog upravljanja i kontrola. Odgovorno je i za izradu internih akata (koji se zasnivaju na svih pet komponenti sistema internih kontrola, podzakonskim aktima, Standardima interne kontrole i dobrim praksama interne kontrole) poštujući principe zakonitosti, finansijskog upravljanja i transparentnosti u skladu sa standardima interne kontrole.

Izvršili smo analizu uspostavljenog sistema internih kontrola kao modela, koji se definiše kao proces koji provodi menadžment, dizajniran kako bi osigurao prihvatljivu garanciju za ostvarivanje ciljeva u djelotvornosti i učinkovitosti poslovanja, pouzdanosti finansijskog izvještavanja i usklađenosti poslovanja sa važećim zakonima i propisima. Uzimajući u obzir navedeno, naša obaveza je bila da se uvjerimo šta je od kontrolnih mehanizama u upotrebi u Ustanovi.

Ustanova nije imenovala koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu, što nije u skladu s članom 7. tačka 1 Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH. Nije sačinjena mapa poslovnih procesa, nije vršeno identifikovanja i procjena rizika, nije donesen registar rizika, niti je donesen interni akt kojim bi se uredilo upravljanje rizicima u Ustanovi. Zbog svega navedenog smatramo da nije uspostavljeno upravljanje rizicima i praćenje i procjena na nivou Ustanove.

Unutrašnja organizacija i način rada utvrđeni su Pravilnikom o radu Ustanove, koji je 11. 10. 2018. godine donio Upravni odbor. Nije nam prezentirana saglasnost Ministarstva zdravstva na Pravilnik o radu. Upravni odbor je 6. 4. 2021. godine usvojio Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o radu, na koji je Ministarstvo dalo saglasnost 22. 4. 2021. godine. **Usvojeni Pravilnik o radu, sa izmjenama i dopunama, nije usklađen s odredbama Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u djelatnosti doktora medicine i stomatologije na teritoriji Kantona Sarajevo⁷ i Zakona o plaćama i naknadama članova organa upravljanja i drugih organa institucija Kantona Sarajevo, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova čiji je osnivač Kanton Sarajevo,⁸ što je detaljnije pojašnjeno pod tačkom 7.1.2.1 Izvještaja.**

Pravilnikom o radu propisana je organizacija Ustanove u sljedećim sektorima: Kabinet generalnog direktora, Medicinski poslovi i Nemedicinski poslovi. U okviru sektora Medicinskih poslova, poslovi se obavljaju u 11 organizacionih jedinica, i to: devet domova zdravlja smještenih na području svake općine u Kantonu Sarajevo, Specijalističko-konsultativnoj djelatnosti i Centru za nastavnu i naučno-istraživačku djelatnost. U okviru sektora Nemedicinskih poslova, poslovi se obavljaju u tri službe, i to: Službi pravnih, kadrovskih i opštih poslova, Službi ekonomsko-finansijskih poslova i Službi tehničkih poslova. **Konstatovali smo da u sektoru Medicinskih poslova broj i raspored radnika nije sistematizovan po domovima zdravlja, već za sve domove zdravlja zajednički na nivou Ustanove, što smo obavljenom revizijom prepoznali kao nedostatak budući da postoji problem upravljanja kadrovima i važnim poslovnim procesima povezanim sa materijalnim resursima čije osiguranje je preduslov za efikasno pružanje zdravstvenih usluga osiguranim licima. Detaljnije o ovome obrazloženo je u tački 7.1.2.1 Izvještaja.**

³ „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17, 3/19

⁵ „Sl. novine FBiH“ br. 57/16

⁶ COSO model je općeprihvaćeni međunarodni model za uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola koji čini pet međusobno povezanih komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, praćenje i procjena. Ovaj model definiše internu kontrolu kao postupke koje poduzima rukovodstvo zajedno sa zaposlenicima institucije koja je osmišljena da osigura razumno uvjerenje da se postizanje ciljeva poslovanja odvija putem efikasnih i efektivnih procesa, da je osigurana pouzdanost finansijskog izvještavanja, kao i usklađenost sa važećom regulativom.

⁷ „Sl. novine KS“, br. 52/19

⁸ „Sl. novine KS“, br. 10/16

Ustanovili smo nedostatak sistema internih kontrola prilikom obavljanja računovodstvenih poslova obračuna plaća i unosa obaveza prema dobavljačima u Glavnu knjigu, koji je uzrokovan nepopunjenošću sistematizovanih radnih mjesta: viši referent za obračun plaća, konter, konter bilansista i viši referent za praćenje realizacije ugovora. Naime, referenti za obračun plaća vrše unos svih ulaznih podataka zaposlenih (koeficijent, evidenciju ostvarenih radnih sati po vrstama rada – redovan rad, noćni rad, rad nedjeljom, praznikom, bolovanja i sl.) i nakon toga kontrolišu kompletan obračun plaća i naknada zaposlenih. Također, osoba zaposlena na poslovima odgovornog stručnog saradnika odjela za računovodstvo koja treba da kontroliše unošenje faktura istovremeno vrši i njihov unos. S obzirom na to da proces unosa i provjere navedenih poslovnih događaja obavljaju iste osobe, te je uslovljen ljudskim faktorom koji je podložan greškama, navedeno može imati za posljedicu nepravilan obračun i isplatu plaća i naknada, kao i evidentiranje obaveza prema dobavljačima i nedovoljno praćenje realizacije zaključenih ugovora. Posebno naglašavamo nedostatke internih kontrola uslovljene nepopunjenošću radnog mjesta šefa službe pravnih, kadrovskih i općih poslova budući da su u toj službi smještene četiri odjela (Odjel pravnih poslova, Odjel kadrovskih poslova, Odjel javnih nabavki i Odjel ljudskih resursa) i protokol, te da se radi o Ustanovi sa preko 2.000 radnika koji rade na preko 90 lokaliteta. Za utvrđene nedostatke i slabosti u funkcionisanju sistema internih kontrola date su odgovarajuće preporuke.

U toku revidirane godine, kao što je navedeno u tački 1. Izvještaja, bilo je više izmjena organa upravljanja i rukovođenja, što je imalo uticaja na normalno i nesmetano funkcionisanje Ustanove.

Iako je Ustanova donijela određeni broj internih akata i pisanih procedura, nije uspostavljen odgovarajući sistem internih kontrola u svim procesima poslovanja. **Ustanova nema usvojene Računovodstvene politike kojima bi se uredili poslovni procesi poslovanja i njihovo evidentiranje, što nije u skladu s članovima 7. i 37. Zakona o računovodstvu i reviziji, kojima je propisano da pravna lica, u skladu s donesenim općim internim aktom, uređuju organizaciju računovodstva na način koji omogućava sveobuhvatno evidentiranje, kao i sprečavanje i otkrivanje pogrešno evidentiranih poslovnih promjena, uređuju interne računovodstvene kontrolne postupke, i utvrđuju računovodstvene politike koje se objavljuju u Bilješkama uz finansijske izvještaje.** Postupajući po preporuci datoj u Pismu rukovodstvu, poduzete su aktivnosti na izradi Računovodstvenih politika, ali do okončanja revizije nisu završene.

Ustanova nije uspostavila finansijsko upravljanje i kontrolu prema COSO modelu u skladu s članovima od 4. do 13. Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i članovima od 3. do 6. Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

Preporuke:

- *uspostaviti sistem internih kontrola prema COSO modelu u dijelu donošenja strategije upravljanja rizicima, mape procesa, registra rizika, vršenja procjene rizika po procesima poslovanja i imenovanja koordinatora, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;*
- *donijeti Računovodstvene politike kojima bi se uredili poslovni procesi poslovanja i njihovo evidentiranje, u skladu sa članovima 7. i 37. Zakona o računovodstvu i reviziji.*

Unutrašnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih zaposlenika

U skladu s članom 192. i 193. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i odredbama Pravilnika o unutrašnjem nadzoru nad stručnim radom zdravstvenih radnika i saradnika Ustanove od 28. 12 .2016. godine, unutrašnji nadzor provodi se u svim organizacionim jedinicama i službama nemedicinskih poslova, s ciljem poboljšanja kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga shodno propisima o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu. U septembru 2019. godine Ustanova je usvojila Proceduru obavljanja internog nadzora od strane odgovornog lica zaposlenog u službi zdravstvenog sektora, u kojoj su detaljnije razrađeni predmeti i metode nadzora koji vrše odgovorna lica u okviru pojedinačnih službi.

Unutrašnjim nadzorom se vrši provjera kvaliteta zdravstvenih usluga koje se pružaju korisnicima, počev od prijema pacijenta u službu do završetka pružanja zdravstvenih usluga u Ustanovi. Također se kontroliše primjena usvojenih znanja i donesenih procedura, pravilna upotreba medicinske opreme i svih resursa koji su neophodni u procesu rada, a sve u skladu sa važećim zakonskim aktima. Odgovorni zaposlenici sačinjavaju godišnji izvještaj o internom nadzoru u Ustanovi koji čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o radu ustanove. Prema prezentiranim podacima, u 2021. godini obavljeno je 1.119 internih nadzora u okviru 10 organizacionih jedinica. Konstatovano je 293 propusta, od kojih je zaključno sa 31. 12. 2021. godine otklonjeno 270.

Sigurnosni standardi

U skladu s članom 55. Zakona o zdravstvenoj zaštiti Ustanova je dužna uspostaviti sistem sigurnosnih standarda. Agencija za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu u FBiH (u daljnjem tekstu: AKAZ) je jedini nadležni organ u oblasti poboljšanja kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga i akreditacije zdravstvenih ustanova u FBiH. Akreditacija podrazumijeva postupak kojim se ocjenjuje i potvrđuje da zdravstvena ustanova zadovoljava unaprijed definisane i objavljene standarde sigurnosti i kvaliteta u procesu pružanja zdravstvene zaštite, kao i sticanje akreditacijskog statusa kod AKAZ-a. Akreditacija obuhvaća i certifikaciju i vrši se svake tri godine u skladu sa Zakonom o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu FBiH.⁹ Članom 6. ovog Zakona definisano je da je učešće u programu akreditacije dobrovoljan proces koji se vrši na zahtjev zdravstvenih ustanova primarne i bolničke zdravstvene zaštite, a dodjeljuje se onim zdravstvenim ustanovama za koje se dokaže da su ispunile postavljene standarde i kriterije AKAZ-a.

Prema prezentiranoj pismenoj izjavi od 4. 4. 2022. godine, Ustanova nikada nije u proces certifikacije, odnosno akreditacije ulazila kao cjelina, već parcijalno, tako da su u određenom periodu svi timovi porodične medicine imali certifikacijski status, a svi centri za mentalno zdravlje akreditacijski. S obzirom na to da su ovi procesi ograničenog trajanja, kao i zbog posljedica pandemije COVID-19, Ustanova je trenutno bez certifikacijskog, odnosno akreditacijskog statusa. Komisija za organizaciju i poboljšanje kvaliteta zdravstvenih usluga u Ustanovi je imenovana 2012. godine i obavlja određene aktivnosti vezane za djelokrug kvaliteta i sigurnosti.

Interna revizija

U skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u Federaciji BiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavu jedinice za internu reviziju u javnom sektoru u Federaciji BiH,¹⁰ Dom zdravlja je obavezan uspostaviti Jedinicu za internu reviziju.

Pravilnikom o radu uspostavljen je Odjel za internu reviziju koja obuhvata radna mjesta voditelja odjela interne revizije i tri interna revizora koja do okončanja revizije nisu popunjena. **Dom zdravlja nije uspostavio jedinicu interne revizije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.**

Preporuka:

- ***uspostaviti jedinicu za internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.***

Prevenција korupcije

Vlada KS je Zaključkom od 19. 4. 2018. godine usvojila Strategiju za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo 2018-2019. godine i Akcioni plan za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo 2018-2019. godine.¹¹ Po isteku vremenskog okvira ovih akata Vlada KS nije donijela nove akte. Dom zdravlja još uvijek nije donio Plan integriteta, koji predstavlja unutrašnji antikorupcijski dokument preventivnog karaktera s ciljem identifikacije aktivnosti osjetljivih na nepravilnosti i korupciju, a kako bi se stvorio pravni, etički i profesionalni kvalitet rada u Ustanovi.

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 59/05, 52/11 i 6/17

¹⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 49/20

¹¹ „Sl. novine KS“, br. 19/18

Direktor je 22. 2. 2022. godine donio Odluku o izradi plana integriteta te formirao radnu grupu koja je sačinila Prijedlog plana integriteta koji do okončanja revizije nije usvojen.

5. POSLOVI IZ OKVIRA NADLEŽNOSTI USTANOVE

Specijalizacije

Ugovorom o pružanju zdravstvene zaštite osiguranim licima Kantona Sarajevo, kojim su regulisana međusobna prava i obaveze u vezi pružanja zdravstvene zaštite osiguranim licima Kantona Sarajevo, finansiranje, kao i druga prava i obaveze ugovarača za 2021. godinu, ugovorena je naknada Ustanovi u ukupnom iznosu od 79.054.718 KM. U okviru tog iznosa na ime specijalizacija koje će se realizovati u tekućoj godini planirana su sredstva u iznosu od 4.374.117 KM (za ranije započete specijalizacije 1.644.162 KM i za nove specijalizacije 2.729.955 KM).

U skladu s članom 154. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i članom 9. Pravilnika o specijalizacijama i subspecijalizacijama doktora medicine, doktora stomatologije, magistara farmacije i inženjera medicinske biohemije Kantonalno ministarstvo zdravstva je utvrdilo prijedloge plana specijalizacija i subspecijalizacija za 2019. godinu i za 2020. godinu, na osnovu kojih je Federalno ministarstvo zdravstva donijelo planove specijalizacija i subspecijalizacija zdravstvenih radnika Kantona Sarajevo za 2019. i 2020. godinu. **U skladu s datom preporukom nakon obavljene prethodne revizije, direktor je 9. 12. 2021. godine donio Odluku o raspisivanju konkursa za izbor kandidata za dodjelu specijalizacija, a Javni konkurs za dodjelu specijalizacija je objavljen 10. 12. 2021. godine. Nakon provedene procedure i na osnovu prijedloga posebno imenovane Komisije, direktor je 10. 2. 2022. godine donio odluke o izboru 45 specijalizanata, i to iz oblasti kliničke radiologije (dva specijalizanta), otorinolaringologije (tri), psihijatrije (pet), medicinske biohemije (dva), pedijatrije (sedam), pulmologije (tri), neurologije (pet), porodične medicine (jedanaest), fizikalne medicine i rehabilitacije (dva) i opće interne medicine (pet). Po okončanju žalbenog roka, Upravni odbor je rješavao žalbe po Javnom konkursu koje su sve odbijene, osim za oblast medicinske biohemije gdje je postupak vraćen na ponovno odlučivanje zbog greške u sabiranju bodova.**

Ustanova u 2021. godini nije nikako koristila osigurana sredstva za nove specijalizacije jer do kraja godine nije bila završena konkursna procedura za dodjelu specijalizacija, kako je to predviđeno zakonskim propisima. Imajući u vidu da procedura dodjele specijalizacija nije provedena ni u prethodnoj, 2020. godini, kašnjenje u dodjeli specijalizacija u 2021. godini može imati uticaja na kvalitet pružanja zdravstvenih usluga u narednom periodu. Odgovorne osobe dale su obrazloženje da je ovo posljedica čestih izmjena organa upravljanja i rukovođenja Ustanovom.

Preporuka:

- ***konkursnu proceduru za dodjelu novih specijalizacija provoditi pravovremeno s ciljem osiguranja kvaliteta pružanja zdravstvenih usluga u narednom periodu.***

6. PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE

Upravni odbor je tek 4. 5. 2021. godine usvojio Program rada za 2021. godinu i Finansijski plan Doma zdravlja za 2021. godinu, kojim su planirani prihodi i rashodi u iznosu od 81.377.044 KM, sa projekcijom finansijskog plana za 2022. i 2023. godinu. Investiciona ulaganja planirana su u iznosu od 800.000 KM. Istog dana usvojene su Prve izmjene i dopune Finansijskog plana Doma zdravlja za 2021. godinu u istom iznosu od 81.377.044 KM, kojima je u suštini izvršeno smanjenje na poziciji Sanitetskog materijala i povećanje na poziciji Laboratorijskog materijala u iznosu od 60.000 KM.

Program rada, Finansijski plan i Prve izmjene i dopune finansijskog plana Doma zdravlja za 2021. godinu su tek 19. 7. 2021. godine dostavljene Kantonalnom ministarstvu zdravstva radi razmatranja na Skupštini Kantona Sarajevo. S obzirom na to da Skupština nije razmatrala taj dokument, on nije ni dobio potrebnu saglasnost iz razloga na koje Dom zdravlja nije mogao uticati.

Upravni odbor nije do propisanog roka, tj. do 31. 12. prethodne godine, usvojio Finansijski plan Doma zdravlja za 2021. godinu, što nije u skladu s Odlukom o metodologiji izrade godišnjih programa rada sa finansijskim planom i izvještaja o radu i finansijskom poslovanju javnih zdravstvenih ustanova na području Kantona Sarajevo,¹² koju je donijela Vlada Kantona pozivajući se na odredbe Zakona o ustanovama.¹³ **Navedeno je imalo za posljedicu da nije na vrijeme usvojen ni Plan javnih nabavki za 2021. godinu, što je imalo uticaja na nepravovremeno zaključivanje ugovora o nabavkama i provođenje više postupaka za isti predmet nabavke. Detaljnije o ovome obrazložili smo u tački 8. Izvještaja.**

Finansijski planovi su sadržajno urađeni u skladu s Odlukom o metodologiji izrade godišnjih programa rada sa finansijskim planom i izvještaja o radu i finansijskom poslovanju javnih zdravstvenih ustanova na području Kantona Sarajevo, na koje je Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Zavod) dao pozitivno Mišljenje 29. 7. 2021. godine, kako je to predviđeno članom 5, stav 3. Metodologije. Najznačajnija stavka su prihodi Zavoda, koji su planirani u iznosu od 78.798.000 KM, čija je namjena sredstava, kao i prava i obaveze ugovornih strana, detaljno propisana Ugovorom o pružanju zdravstvene zaštite osiguranim licima Kantona Sarajevo od 30. 4. 2021. godine. Prije ovog Ugovora, za vrijeme važenja Odluke o privremenom finansiranju Zavoda za period 1. 1. – 31. 3. 2021. godine, bio je 15. 1. 2021. godine potpisan Ugovor o pružanju zdravstvene zaštite osiguranim licima Kantona Sarajevo u iznosu od 18.529.990 KM. Ugovori se zaključuju na osnovu člana 99. Zakona o zdravstvenom osiguranju FBiH, a u vezi sa članovima 37. i 38. Zakona i usvojenim Finansijskim planom Zavoda za 2021. godinu. Pored toga, Dom zdravlja je u skladu s uputama Zavoda, po osnovu Sporazuma o finansiranju stimulacija radnicima koji su bili angažovani u COVID odjeljenjima JU Dom zdravlja od 6. 7. 2021. godine, planirao i dodatna sredstva u iznosu od 393.383 KM.

Upravni odbor je 27. 9. 2021. godine usvojio Druge izmjene i dopune Finansijskog plana Doma zdravlja za 2021. godinu u iznosu od 82.368.824 KM, kojima je došlo do povećanja prihoda i rashoda za 991.780 KM. Prihodovna strana je povećana na pozicijama prihoda iz budžeta, prihoda od donacije materijala i prihoda od dotacija matičnog Zavoda. Rashodovna strana je povećana na pozicijama: materijala za laboratorijsku i dijagnostičku djelatnost, sanitetskog i ostalog medicinskog materijala, kancelarijskog materijala i Investicionog i tekućeg održavanja.

Upravni odbor je 30. 12. 2021. godine usvojio Treće izmjene i dopune Finansijskog plana Doma zdravlja za 2021. godinu u iznosu od 83.854.510 KM, kojima je došlo do povećanja prihoda i rashoda za 1.485.686 KM po osnovu povećanja redovnih tranši od Zavoda, ostalih prihoda iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, kao i prihoda od donacija materijala, sitnog inventara u ostalih prihoda.

Osnovne ekonomske kategorije za 2021. godinu planirane su i ostvarene u sljedećim iznosima:

Red. broj	Pozicija	Plan za 2021. godinu	Ostvareno u 2021. godini	Ostvareno u 2020. godini	Indeks (4/3)*100
1	2	3	4	5	6
I	Prihodi	83.854.510	83.123.915	81.690.441	99,13
II	Rashodi	83.854.510	79.054.252	77.718.376	94,28
III (I-II)	Dobit prije poreza	-	4.069.662	3.972.065	-

Ustanova je u 2021. godini iskazala ukupne prihode u iznosu od 83.123.915 KM, rashode u iznosu od 79.054.252 KM i višak prihoda nad rashodima u iznosu od 4.069.662 KM. Najveći dio prihoda ostvaren je po osnovu realizacije Ugovora o pružanju zdravstvene zaštite osiguranim licima Kantona Sarajevo sa domicilnim Zavodom (75.596.013 KM). Najveći dio rashoda ostvaren je po osnovu troškova bruto plaća i ostalih ličnih primanja (68.209.234 KM).

Direktor Ustanove je, shodno članu 68. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, podnosio tromjesečne pisane izvještaje Upravnom odboru.

¹² „Sl. novine KS“, broj 23/09

¹³ „Sl. list Republike BiH“, broj 13/94

Upravni odbor do okončanja revizije nije usvojio Izvještaj o radu i finansijskom poslovanju JU Dom zdravlja za 2021. godinu, koji se sačinjava u skladu s utvrđenom „Odlukom o metodologiji izrade godišnjih programa rada sa finansijskim planom i izvještaja o radu i finansijskom poslovanju javnih zdravstvenih ustanova na području Kantona Sarajevo“. Shodno Metodologiji, Izvještaj o radu i finansijskom poslovanju za 2021. godinu se putem resornog Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo upućuje u daljnju proceduru razmatranja Vlade i Skupštine Kantona Sarajevo, zajedno sa Izvještajem o radu direktora, Upravnog i Nadzornog odbora, kao i eksternog revizora.

Preporuka:

- **Program rada i finansijski plan Doma zdravlja donositi u rokovima definisanim u Odluci o metodologiji izrade godišnjih programa rada sa finansijskim planom i izvještaja o radu i finansijskom poslovanju javnih zdravstvenih ustanova na području Kantona Sarajevo.**

7. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnje finansijske izvještaje za 2021. godinu Ustanova je sačinila i dostavila nadležnim organima i institucijama u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku. **Iako je trebao, Upravni odbor nije usvojio godišnje finansijske izvještaje za 2021. godinu, što nije u skladu s članom 31. Statuta.**

Preporuka:

- **potrebno je da Upravni odbor usvoji Godišnji finansijski izvještaj prije njegove predaje Finansijsko-informatičkoj agenciji, u skladu sa članom 31. Statuta.**

7.1 BILANS USPJEHA

7.1.1 Prihodi

U Godišnjim finansijskim izvještajima iskazani su prihodi u iznosu od 83.123.915 KM, što u odnosu na planirane od 83.854.510 KM predstavlja ostvarenje od 99%.

Struktura ostvarenih prihoda prikazana je u tabeli:

	u KM	
	1. 1. - 31. 12. 2021.	1. 1. - 31. 12. 2020.
PRIHODI	83.123.915	81.690.441
Poslovni prihodi	80.602.285	78.716.612
Prihodi od prodaje učinaka	398.645	365.196
Ostali poslovni prihodi	80.203.640	78.351.416
Finansijski prihodi	62.088	53.571
Ostali prihodi i dobici	2.204.990	2.842.253
Prihodi iz osnova usklađivanja vrijednosti	96.509	78.005
Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznačajnih grešaka iz ranijih godina	158.042	0

7.1.1.1 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi ostvareni su u visini od 80.602.285 KM, u okviru kojih se na ostale poslovne prihode odnosi 80.203.640 KM i na prihode od prodaje učinaka 398.645 KM.

U okviru ostalih poslovnih prihoda najznačajniji su: prihodi od domicilnog Zavoda zdravstvenog osiguranja (76.430.102 KM), prihodi od donacija (2.514.683 KM), prihodi od poticaja za zapošljavanje pripravnika (1.115.976 KM) i po osnovu pružanja usluga mrtvozorstva (141.558 KM).

Prihodi od Zavoda ostvareni su po osnovu: Ugovora o pružanju zdravstvene zaštite osiguranim licima Kantona Sarajevo za bruto plaće, naknade zaposlenih, Upravnog i Nadzornog odbora, materijalne troškove, specijalizacije i usluge porodične medicine (75.596.013 KM), Sporazuma o

finansiranju stimulacija radnicima koji su bili angažovani u COVID odjeljenjima (393.383 KM), za izvršene protetske usluge (362.931 KM), po osnovu učešća (participacija) osiguranih lica u troškovima zdravstvene zaštite (43.496 KM), naknada za teška oboljenja (32.178 KM) i po osnovu konvencija (2.445 KM). **Ostvareni prihodi od domicilnog Zavoda po osnovu Ugovora o pružanju zdravstvene zaštite osiguranim licima Kantona Sarajevo Ustanova je iskazala u okviru ostalih poslovnih prihoda, što nije u skladu sa članom 53. Pravilnika o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva, kojim je propisano da se prihodi od prodaje usluga iskazuju u okviru grupe konta 61 – Prihodi od prodaje učinaka.¹⁴**

Prihodi od donacija ostvareni su u iznosu od 2.514.683 KM, što se u najvećem dijelu odnosi na prihode od donacija materijala (1.284.214 KM), prihode po osnovu obračuna amortizacije doniranih stalnih sredstava (897.878 KM), donacije sitnog inventara (79.272 KM) i ostale prihode od donacija (139.196 KM). Ovi prihodi se iskazuju u skladu sa zahtjevima MRS 20 – Računovodstvo državnih bespovratnih davanja i objavljivanje državne pomoći. Pored toga, u okviru navedene pozicije iskazani su i prihodi od amortizacije iznajmljenih poslovnih prostora u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 16 – Najmovi.

Preporuka:

- **prihode ostvarene po osnovu zaključenog Ugovora sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za pružanje usluga zdravstvene zaštite evidentirati i iskazivati u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržaju konta za privredna društva.**

7.1.1.2 Ostali prihodi i dobiti

Ostali prihodi i dobiti iskazani su u iznosu od 2.204.990 KM, u okviru kojih se 2.204.980 KM odnosi na priznate prihode u skladu sa Odlukom o ukidanju rezervisanja Upravnog odbora od 17. 2. 2022. godine. Upravni odbor je istog dana donio i drugu Odluku o rezervisanju finansijskih sredstava po osnovu sudskih predmeta na 31. 12. 2021. godine, kojom su odobrena nova rezervisanja u iznosu od 1.108.376 KM. **S obzirom na to da nije prezentirana dokumentaciona osnova za izvršene procjene, nismo mogli potvrditi ispravnost ukinutog iznosa rezervisanja ni izvršenog rezervisanja u 2021. godini, odnosno da je dosljedno primijenjen MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina** (detaljnije o ovome u tački 9. Izvještaja, gdje je data i odgovarajuća preporuka).

7.1.2 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi od 79.054.252 KM kako slijedi:

	u KM	
	1. 1. - 31. 12. 2021.	1. 1. - 31. 12. 2020.
RASHODI	79.054.252	77.718.376
Poslovni rashodi	78.816.188	77.195.890
Materijalni troškovi	6.069.428	4.769.261
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	68.209.234	66.579.060
Troškovi proizvodnih usluga	647.682	982.324
Amortizacija	1.904.512	1.846.900
Troškovi rezervisanja	1.108.376	2.354.056
Nematerijalni troškovi	876.956	664.289
Finansijski rashodi	25.608	23.072
Ostali rashodi i gubici	48.081	77.617
Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti	163.542	421.797
Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznačajnih grešaka iz ranijeg perioda	833	0

¹⁴ Prema Pravilniku o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva („Sl. novine FBiH“, br. 82/10) grupa konta 61 – prihodi od prodaje učinaka odgovara grupi konta 62 – prihodi od prodaje usluga prema novom Pravilniku o kontnom okviru i sadržaju konta za privredna društva („Sl. novine FBiH“, br. 81/21).

7.1.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su u visini od 78.816.188 KM, a čine ih: materijalni troškovi, troškovi plaća i ostalih ličnih primanja, troškovi proizvodnih usluga, troškovi amortizacije, troškovi rezervisanja i nematerijalni troškovi.

Materijalni troškovi

Materijalni troškovi iskazani su u visini od 6.069.428 KM, a odnose se na utrošene sirovine i materijal u iznosu od 4.361.497 KM, utrošenu energiju i gorivo u iznosu od 1.531.723 KM, te otpis sitnog inventara, ambalaža i autoguma u iznosu od 176.208 KM.

Utrošene sirovine i materijal se najvećim dijelom odnose na utrošeni sanitetski materijal (1.593.359 KM), reagense za laboratoriju (1.529.922 KM), laboratorijski materijal (478.825 KM), materijal za čišćenje (188.873 KM), lijekove (115.562 KM) i dr. Izvršili smo testiranja ispostavljenih faktura na ovim troškovima, nakon čega nismo konstatovali odstupanja fakturisanih cijena od ugovorenih.

Obavljenom revizijom utvrdili smo da se izlaz zaliha sa skladišta uglavnom priznaje kao trošak u momentu izdavanja zaliha sa skladišta, a ne u momentu stvarne potrošnje po organizacionim jedinicama. Navedeno može imati za posljedicu neefikasno upravljanje zalihama jer ne postoji adekvatan uvid u njihovu raspoloživost nakon izdavanja po organizacionim jedinicama po dostavljenim trebovanjima, osim njihovog fizičkog prebrojavanja. Ovakav način upravljanja zalihama ima veliki rizik, posebno kod zaliha materijala koje zahtijevaju naročitu pažnju prilikom nabavke i izdavanja (laboratorijski materijal, reagensi i sanitetski materijal), što je detaljnije pojašnjeno u tački 7.2.2.1 Izvještaja.

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja iskazani su u iznosu od 68.209.234 KM (86,28% ukupnih rashoda) sa sljedećom strukturom: troškovi plaća i naknada zaposlenih (60.345.092 KM), troškovi ostalih primanja, naknada i prava zaposlenih (7.700.945 KM) i troškovi naknada ostalim fizičkim licima (163.197 KM).

Troškovi plaća i naknade zaposlenih iskazani su u iznosu od 60.345.092 KM, što se odnosi na bruto plaće i doprinose zaposlenih. Ukupan broj zaposlenih na 1. 1. 2021. godine bio je 2.106, dok je ovaj broj na 31. 12. 2021. godine iznosio 2.047.

Najviša isplaćena neto plaća iznosila je 4.487 KM, najniža 446 KM, dok je prosječna neto plaća iznosila 1.394 KM.¹⁵

Obračun i isplata plaća i naknada zaposlenih u Ustanovi regulisani su Pravilnikom o radu Ustanove, kao i ostalim internim aktima. Pravilnik o radu je Upravni odbor donio 11. 10. 2018. godine, na osnovu tada važećih kolektivnih ugovora koji su bili potpisani za radnike u zdravstvu i za doktore medicine i stomatologije¹⁶ (istekli 2019. godine). Novi Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u djelatnosti doktora medicine i stomatologije na teritoriji Kantona Sarajevo¹⁷ potpisan je 20. 12. 2019. godine na određeno vrijeme u trajanju od dvije godine, kojim je definisano da se njegova važnost može produžiti do tri mjeseca nakon isteka roka na koji je potpisan. Za radnike u zdravstvu nije bilo potpisivanja novog kolektivnog ugovora.

¹⁵ Najveća isplaćena neto plaća medicinskom kadru u 2021. godini iznosila je 4.487 KM, a najniža 497 KM. Najveća isplaćena neto plaća nemedicinskom kadru u 2021. godini iznosila je 2.308 KM, dok je najniža iznosila 446 KM.

¹⁶ Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti zdravstva za područje Kantona Sarajevo („Službene novine KS“, broj 44/17 i 39/18) i Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i radnika djelatnosti doktora medicine i stomatologije na teritoriji KS („Službene novine KS“, broj 45/17)

¹⁷ "Sl. novine KS", br. 52/19

Nije prezentirana saglasnost Kantonalnog ministarstva zdravstva na Pravilnik o radu, što nije u skladu sa članom 12. Odluke o preuzimanju prava i obaveza osnivača i usklađivanju organizacije i poslovanja JU Dom zdravlja koju je donijela Skupština Kantona Sarajevo i člana 29. Statuta.

Pravilnik o radu, sa izmjenama i dopunama, u 2021. godini nije bio usklađen s odredbama Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u djelatnosti doktora medicine i stomatologije na teritoriji Kantona Sarajevo iz 2019. godine u dijelu koeficijenata za obračun plaća doktora medicine i stomatologije i Zakona o plaćama i naknadama članova organa upravljanja i drugih organa institucija Kantona Sarajevo, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova čiji je osnivač Kanton Sarajevo¹⁸ u dijelu koji se odnosi na položajni dodatak direktora, po kom osnovu su direktorima neopravdano uvećavane osnovne neto plaće u iznosima od najmanje 866 KM mjesečno.

Obračun i isplata plaća zaposlenih se za značajan broj radnika vrši u skladu sa propisanim koeficijentima Odlukom generalnog direktora, što nije u skladu sa odredbama članova od 55. do 65. Pravilnika o radu (za 91 radnika u oblasti zdravstva i 389 doktora medicine i stomatologije). Naime, generalni direktor je 25. 1. 2021. godine donio Odluku o utvrđivanju koeficijenata složenosti poslova za sve grupe zanimanja radnika Doma zdravlja za obračun plaće za tekuću 2021. godinu kojom su, između ostalog, definisani: 1) posebni koeficijenti za obračun plaća „neraspoređenih“ radnika u zdravstvu i 2) uvećani koeficijenti za obračun plaća radnika iz reda doktora medicine i stomatologije u odnosu na propisane iz člana 64. Pravilnika o radu, u skladu sa Kolektivnim ugovorom koji je donesen 2019. godine. Termin „neraspoređeni“ radnici u zdravstvu se koristi za ranije zaposlenike sa kojima, po donošenju Pravilnika o radu 2018. godine, nisu potpisani novi ugovori o radu.

Donošenje Odluke generalnog direktora nema uporište u postojećim odredbama Statuta koje propisuju nadležnosti direktora (članovi 36. i 38.), a istom se zaobilazi rješavanje problema koji se odnose na neusklađenost Pravilnika o radu sa odredbama Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavca i radnika u djelatnosti doktora medicine i stomatologije na teritoriji Kantona Sarajevo (2019. godina) i nemogućnost raspoređivanja ranije zaposlenih radnika na nova sistematizovana radna mjesta (2018. godine) jer ne zadovoljavaju propisane uslove u pogledu stručne spreme.

Situaciju dodatno usložnjava i činjenica da je 2. 7. 2020. godine Vrhovni sud FBiH donio Presudu kojom je ukinuo reprezentativnost Sindikata doktora medicine i stomatologije za potpisivanje njihovog Kolektivnog ugovora, te su podijeljena pravna mišljenja o tome da li je predmetni Kolektivni ugovor još uvijek na snazi. Informacije radi navodimo da je za ostale radnike u zdravstvu posljednji Kolektivni ugovor istekao 1. 2. 2019. godine, a da novi kasnije nije bio ni potpisan.

Napominjemo da su Pravilnikom o radu sistematizovana radna mjesta na nivou Ustanove, a da se izdavanje ugovora o radu, vođenje evidencija prisustva na poslu, priprema, obračun i isplata plaća i naknada zaposlenih vrši po mjestu rada (organizacione jedinice po općinskim domovima zdravlja, specijalističko-konsultativnu djelatnost i Sektor za nemedicinske poslove), što može imati za posljedicu s jedne strane nedovoljno zaposlenih na određenom kritičnom području i s druge strane previše zaposlenih na drugim područjima rada. Nije prezentirana dokumentacija o izračunu potrebnog kadra u Ustanovi na nivou organizacionih jedinica prema broju stanovnika područja opštine koju pokrivaju. U procesu revizije konstatovali smo da postoji problem i znavljanja kadra po osnovu prirodnog odliva radnika (penzionisanje, smrt i sl.) na ključnim radnim mjestima, dok s druge strane postoji višak kadra na određenim radnim mjestima. Ustanova se u 2021. godini više puta obraćala nadležnom Kantonalnom ministarstvu zdravstva i Vladi Kantona sa zahtjevima za davanje saglasnosti za upošljavanjem nedostajućeg kadra po tom osnovu ima veliku fluktuaciju u pogledu zapošljavanja radnika na određeno, neodređeno i/ ili putem Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo. Posljednji takav zahtjev upućen je 5. 10. 2021. godine kojim se traži odobrenje za prijem 96 radnika, od kojih 10 na određeno vrijeme i 86 radnika na neodređeno vrijeme. **Imajući u vidu da Služba za pravne, kadrovske i opće poslove nema ustrojene precizne kadrovske evidencije svih zaposlenih po mjestu rada, radnim mjestima i potpisanim ugovorima o radu (raspoređeni i neraspoređeni), što je početna osnova za efikasno pružanje usluga građanima i rješavanje konstatovanih problema u vezi kadra,**

¹⁸ "Sl. novine KS", br. 10/16

konstatujemo da je veoma teško procijeniti osnovanost zahtjeva za davanje saglasnosti za novo zapošljavanje.

Postupajući po datoj preporuci nakon obavljene prethodne revizije, s ciljem utvrđivanja stvarnog stanja kadra, direktor je usmenim nalogom formirao komisiju od tri zaposlenika kojima je naložio obilazak centralnih objekata i pripadajućih lokaliteta (94 lokaliteta) na nivou Ustanove, koja je trebala dostaviti presjek stanja na terenu, te eventualno mišljenje i prijedloge za rješavanje kadrovskih problema koji otežavaju proces rada.

Postupajući po nalogu direktora, komisija je u februaru i martu 2022. godine izvršila obilazak terena, nakon čega je konstatovala zatečeno stanje zaposlenih po organizacionim jedinicama, kao i eventualni višak ili manjak kadra određenih zanimanja. Prezentirani rad usmeno imenovane komisije ne možemo prihvatiti kao službeni dokument budući da nije donesen službeni dokument o formiranju i metodologiji rada komisije, kao i da rad komisije nije datiran niti protokolisan. Njihov rad može poslužiti kao polazna osnova za sačinjavanje sveobuhvatne Analize stanja raspoloživog kadra (medicinskog i nemedicinskog) i donošenje Programa mjera za rješavanja konstatovanih problema vezanog za radnike i primjenu postojećih propisa u cilju efikasnog pružanja zdravstvenih usluga građana, u sve u okviru raspoloživih sredstava.

Preporuke:

- *potrebno je pribaviti saglasnost resornog ministarstva zdravstva na Pravilnik o radu, u skladu sa odredbama Statuta i Odluke o preuzimanju prava i obaveza osnivača i usklađivanju organizacije i poslovanja JU Dom zdravlja;*
- *Pravilnik o radu uskladiti sa važećim zakonskim propisima i primjenjivati ga na sve zaposlenike;*
- *sačiniti sveobuhvatnu Analizu stanja raspoloživog kadra (medicinskog i nemedicinskog) i donijeti Program mjera za rješavanje konstatovanih problema vezanih za radnike i primjenu postojećih propisa, te ih uputiti na službeno postupanje Upravnom odboru, Kantonalnom ministarstvu zdravstva i Vladi Kantona.*

Radno vrijeme

Zakonom o radu¹⁹ utvrđeno je puno radno vrijeme u trajanju od 40 sati sedmično, ako zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije određeno u kraćem trajanju.

Pravilnikom o radu Ustanove definisano je puno radno vrijeme u trajanju od 37,5 sati sedmično, od 7,00 do 21,00 sat, u skladu s tada važećim kolektivnim ugovorima koji su potpisani za radnike u zdravstvu i za doktore medicine i stomatologije. Sedmično radno vrijeme je raspoređeno na pet dana u radnoj sedmici, u pravilu od ponedjeljka do petka. Za zaposlenike koji u toku radne sedmice nemaju potrebni fond sati organizovat će se preraspodjela radnog vremena subotom. Rad nedjeljom i praznikom osigurava se u određenim organizacionim jedinicama u periodu od 7,00 do 21,00 sat, i to u sljedećim službama: Služba porodične medicine, Dispanzer za predškolsku djecu, Dispanzer za školsku djecu i omladinu, Stomatološka služba, Služba za laboratorijsku dijagnostiku, Administrativna služba organizacione jedinice i Služba tehničkih poslova – vozači.

Odlukom generalnog direktora iz 2019. godine definisan je raspored, početak i završetak radnog vremena za zaposlenike Kabineta generalnog direktora, Administrativne službe organizacionih jedinica i Službe nemedicinskih poslova. Međutim, za medicinsko osoblje Ustanove na snazi je Odluka generalnog direktora iz 2003. godine koja nije usklađena sa odredbama Pravilnika o radu u dijelu trajanja radnog vremena s obzirom na to da je propisano radno vrijeme Ustanove od 8,00 do 20,00 sati, s tim što I smjena radi od 7,30 do 14,00 sati, a II smjena od 13,30 do 20,00 sati. Ovom Odlukom je također definisano radno vrijeme u Područnim ambulancama koje je organizovano u jednoj smjeni, od 7,30 do 15,00 sati. Imajući u vidu da medicinsko osoblje ne radi 8 sati dnevno (7,5 sati + 0,5 sati pauze koja po članu 44. Zakonu o radu ne ulazi u radno vrijeme), odgovorne osobe su tokom revizije dale pojašnjenje da medicinsko osoblje nedostajući fond sati nadoknađuje radnim subotama i da ne koristi

¹⁹ „Službene novine FBiH“, br. 26/16 i 89/18

pauzu, što se i vidjelo iz dokumentacije. Na osnovu uvida u dnevne evidencije prisustva na poslu uzorkovanih zaposlenika (medicinsko osoblje) utvrdili smo da se rad u I smjeni evidentira od 7,30 do 14,30 sati, a rad u II smjeni od 13,00 do 20,00 sati, što znači da se rad radnika u I i II smjeni preklapa u trajanju od sat i po, što je upitno s obzirom na prirodu posla. Ukoliko tome dodamo činjenicu da u Odlukom propisano radno vrijeme medicinskog osoblja nije uključena pauza od pola sata, konstatujemo da navedeno ima za posljedicu da I i II smjena traju po pola sata manje i ustanova radi od 7,30 do 20,00 sati umjesto propisanih od 7,00 do 21,00 sat, što nije u skladu s članom 33. Pravilnika o radu i članom 44. Zakona o radu.

Ustanova nema poseban akt kojim je regulisano vođenje evidencija o dnevnom radu u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu²⁰ (u daljem tekstu: Pravilnik o evidencijama). **Obavljenom revizijom utvrdili smo da se evidencija o dnevnom radu zaposlenika vodi elektronski, u tabelama koju popunjavaju odgovorni zaposlenici po odjelima, a koja se ne arhivira u skladu s članom 14. Pravilnika o evidencijama, kojim je propisano da se evidencije o radnom vremenu moraju čuvati najmanje pet godina ili do pravosnažnog okončanja eventualnih sudskih sporova u vezi s ostvarivanjem prava iz radnog odnosa.**

Postupajući po preporukama datim u Pismu rukovodstvu, pokrenute su aktivnosti na donošenju novog akta kojim će se definisati radno vrijeme Ustanove, ali do okončanja revizije nisu privedene kraju.

Preporuka:

- ***Odluku o radnom vremenu i radno vrijeme medicinskog osoblja, kao i arhiviranje evidencija prisustva na poslu, uskladiti sa odredbama Zakona o radu, Pravilnika o radu i Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.***

Troškovi ostalih primanja, naknada i materijalnih prava zaposlenih iskazani su u iznosu od 7.700.945 KM, čiji obračun i isplate su vršene u skladu sa Pravilnikom o radu kojim su regulisane pojedine vrste naknada.

Struktura troškova je: naknada za topli obrok 4.105.045 KM, za prevoz na posao i s posla 1.223.241 KM, regres 976.131 KM, otpremnine 579.484 KM, jubilarne i druge nagrade zaposlenicima 409.200 KM, posmrtnine 354.123 KM, naknada za pomoć zaposlenim u slučaju teške bolesti ili invalidnosti 27.478 KM, naknade za stručno usavršavanje 18.378 KM, naknade za seminare 2.774 KM i naknade ostalih troškova i drugih materijalnih prava zaposlenih.

Naknada za topli obrok obračunava se i isplaćuje u visini od 1% prosječne neto plaće u Federaciji, prema posljednjem objavljenom statističkom podatku.

Naknadu za prevoz na posao i s posla zaposlenici su ostvarivali na osnovu potvrde o mjestu stanovanja i cijene mjesečne karte prevoza. Radnicima kojima je mjesto stanovanja udaljeno od mjesta rada najmanje dva kilometra pripada naknada za troškove prevoza u visini mjesečne karte gradskog, prigradskog i međugradskog saobraćaja.

Regresa za godišnji odmor, u skladu sa Pravilnikom, iznosio je do 50% prosječne neto plaće isplaćene u FBiH u posljednja tri mjeseca. Direktor je u junu 2021. godine donio Odluku o isplati regresa za 1.903 zaposlenika u iznosu od 483 KM. Do kraja godine isplaćen je regres zaposlenicima koji su naknadno stekli pravo na njega.

Troškovi otpremnina odnose se na isplatu za 123 penzionisana zaposlenika Ustanove. Isplata je vršena u skladu s Pravilnikom o radu i kolektivnim ugovorima, prema kojima zaposlenik koji odlazi u penziju ima pravo na otpremninu u visini svojih pet ostvarenih prosječnih neto plaća isplaćenih u prethodnih pet mjeseci.

Jubilarne i druge nagrade isplaćene su zaposlenicima Ustanove u skladu sa odlukom direktora i Zaključkom Upravnog odbora u pojedinačnom iznosu od 200 KM povodom praznika Nove Godine.

Troškovi posmrtnina su obračunavaju u iznosu od tri prosječne plaće isplaćene u FBiH u posljednja tri mjeseca.

²⁰ "Službene novine FBiH", br. 92/16

Naknada za pomoć zaposlenima u slučaju teške bolesti ili invalidnosti obračunava se u iznosu od tri prosječne plaće isplaćene u FBiH u posljednja tri mjeseca. Pravo na naknadu ocjenjuje Zdravstvena komisija za opravdanost i dodjelu novčane pomoći u slučaju teške bolesti na osnovu zaprimljenog zahtjeva zaposlenika sa pratećom dokumentacijom. Komisija, cijeneći zahtjev opravdanim, dostavlja Zavodu zdravstvenog osiguranja zahtjev da se zaposleniku dodijeli novčana pomoć. Po uplaćenim sredstvima Zavoda, Dom zdravlja vrši isplatu naknade na transakcijski račun zaposlenika.

Troškovi naknada ostalim fizičkim licima iskazani su u iznosu od 163.197 KM, u okviru kojih se na troškove bruto naknada članovima odbora, komisija i sl. odnosi 51.298 KM i na bruto naknade po osnovu ugovora od djelu 111.899 KM.

Obračunate i isplaćene neto naknade članovima Upravnog odbora iskazane su u iznosu od 25.991 KM i članovima Nadzornog odbora 15.483 KM, na koje su obračunati pripadajući porezi i doprinosi. Prema kantonalnoj „Uredbi o određivanju visine plaća i naknada organa upravljanja i drugih organa institucija KS, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova čiji je osnivač KS“, predsjednicima Upravnog i Nadzornog odbora pripada 15% od utvrđene plaće direktora institucije prema ovoj Uredbi, dok se članovima umanjuje naknada za 25% u odnosu na predsjednika. Naknade se isplaćuju pod uslovom da je u toku mjeseca održana minimalno jedna sjednica.

Po osnovu ugovora o djelu obračunate su i isplaćene neto naknade u iznosu od 94.222 KM. Ovi ugovori su zaključivani sa 21 licem, od kojih je sedam angažovano na poslovima pneumoftziološkog specijaliste od kuće za potrebe rada u COVID ambulanti, sa ugovorenom neto naknadom u iznosu od 1.400 KM mjesečno. Devet lica je angažovano na poslovima supervizora u postupcima provođenja javnih oglasa za prijem u radni odnos po rješenjima o imenovanju Ureda za borbu protiv korupcije, te dva na poslovima spoljnog saradnika u okviru Etičkog komiteta. Po jedan ugovor o djelu je zaključen za obavljanje poslova: specijaliste opće medicine, specijaliste porodične medicine i doktora porodične medicine.

Troškovi komisija čiji su članovi zaposlenici iskazane su u neto iznosu od 31.133 KM. Komisije se obračunavaju i isplaćuju kroz plaće zajedno sa pripadajućim punim porezima i doprinosima. Najveći dio isplaćenih naknada odnosi se na isplate za rad Etičkog komiteta (14.316 KM), Komisije za provođenje javnih oglasa (6.880 KM), te Komisije za prigovore pacijenata Doma zdravlja (5.738 KM).

Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su u iznosu od 647.682 KM i najvećim dijelom se odnose na troškove održavanja (634.189 KM) i troškove zakupa (13.259 KM).

U okviru troškova održavanja, najznačajniji su troškovi održavanja opreme u iznosu od 254.773 KM (pretežno medicinska oprema, kompresori itd.), održavanja građevina 174.054 KM (pretežno radovi na održanju objekata područnih domova zdravlja) i održavanja automobila 112.962 KM (održavanje 63 automobila u vlasništvu Ustanove u skladu sa zaključenim ugovorima). Izvršili smo testiranja ispostavljenih faktura na ovim troškovima, nakon čega nismo konstatovali odstupanja fakturisanih cijena od ugovorenih.

Amortizacija

Troškovi amortizacije iskazani su u iznosu od 1.904.512 KM, što se odnosi na amortizaciju nematerijalnih stalnih sredstava (6.109 KM) i materijalnih stalnih sredstava (1.898.403 KM). U okviru amortizacije materijalnih stalnih sredstava, iskazana je amortizaciju doniranih stalnih sredstava (897.878 KM), stalnih sredstava nabavljenih iz vlastitih sredstava (695.218 KM) i amortizacija poslovnih prostora uzetih pod zakup (305.307 KM).

Obračunavaju se linearnom metodom otpisa, tokom procijenjenog korisnog vijeka trajanja imovine, što je detaljnije pojašnjeno u tački 7.2.1 Izveštaja gdje je konstatovan nalaz revizije i data odgovarajuća preporuka.

Troškovi rezervisanja

Troškovi rezervisanja iskazani su u iznosu od 1.108.376 KM i odnose se na rezervisanje za sudske sporove u skladu sa Odlukom Upravnog odbora od 17. 2. 2022. godine. Obavljenom revizijom nismo

mogli potvrditi da su rezervisanja priznata u skladu sa odredbama MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, s obzirom na to da nije prezentirano da je vršena procjena iznosa obaveze, što je detaljnije obrazloženo pod tačkom 9. Izvještaja (gdje je i data odgovarajuća preporuka).

Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi iskazani su u iznosu od 876.956 KM, od kojih su najznačajniji: troškovi poštanskih usluga i telekomunikacionih usluga (328.001 KM), troškovi neproizvodnih usluga (242.676 KM) i ostale nematerijalne troškove (109.367 KM). Troškovi neproizvodnih usluga se najvećim djelom odnose na komunalne usluge za utrošenu vodu (85.652 KM) i odvoz smeća (43.281 KM), te usluge pranja veša (62.157 KM). Ostali nematerijalni troškovi se najvećim dijelom odnose na usluge tehničkih pregleda (109.367 KM) i registracije vozila Ustanove (13.333 KM). Obavljenom revizijom nismo utvrdili značajnije nepravilnosti za navedene troškove.

7.1.2.2 Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti

Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti iskazani su u iznosu od 163.542 KM, od čega se na umanjeње vrijednosti stalnih sredstava po Odlukama Upravnog odbora po godišnjem popisu imovine i obaveza sa 31. 12. 2021. godine odnosi 163.223 KM. Obavljenom revizijom, konstatovali smo da je rashodovanje ovih stalnih sredstava evidentirano u finansijskim izvještajima Ustanove za 2021. godinu, bez prezentiranja dokaza da su navedena stalna sredstva prije rashodovanja zapisnički uništena ili predana ovlaštenim pravnim subjektima za odvoz otpadnog materijala, odnosno da je Ustanova iste pokušala donirati humanitarnim ili drugim zainteresovanim subjektima, ili ih prodati što je detaljnije pojašnjeno u tački 7.2.6. Izvještaja gdje smo i dali odgovarajuću preporuku. **Ostvarene rashode po osnovu rashodovanja stalnih sredstava Ustanova je iskazala u okviru onih iz osnova usklađivanja vrijednosti, što nije u skladu s članom 49. Pravilnika o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni okvira za privredna društva, kojim je propisano da se gubici nastali pri otuđenju (prodaji ili otpisu) stalnih sredstava iskazuju u okviru grupe konta 57 – Ostali rashodi i gubici.**

Preporuka:

- *rashode ostvarene po osnovu rashodovanja stalnih sredstava evidentirati i iskazivati u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržaju konta za privredna društva.*

7.1.3 Finansijski rezultat

Ustanova je u 2021. godini ostvarila pozitivan finansijski rezultat (višak prihoda nad rashodima) u iznosu od 4.069.662 KM, dok je u prethodnoj godini iskazani pozitivni finansijski rezultat iznosio 3.972.065 KM.

Ne možemo potvrditi iskazani finansijski rezultat s obzirom na to da Ustanova:

- nije izvršila procjenu rezervisanja za sudske sporove uz dosljednu primjenu MRS-a 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina. Evidentiranjem rezervisanja po osnovu sudskih sporova, u skladu s odlukama Upravnog odbora od 17. 2. 2022. godine, između prihoda (ukidanje prethodnih rezervisanja) i rashoda (priznavanje novih rezervisanja) ostvarena je razlika u iznosu od 1.096.604 KM. Izvršena ukidanja i priznavanja rezervisanja, bez adekvatne dokumentacije za donošenje odluka, imala su uticaja na iskazani finansijski rezultat za 2021. godinu, čiji iznos nismo u mogućnosti kvantificirati (detaljnije u tački 9. Izvještaja).

7.2 BILANS STANJA

7.2.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Struktura stalnih sredstava na datum bilansa je:

	u KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	33.553.685	33.701.450
Nematerijalna sredstva	58.063	64.172
Nekretnine, postrojenja i oprema	33.455.449	33.593.339
Ostala (specifična) stana materijalna sredstva	40.173	43.939

Nematerijalna sredstva iskazana su u neto iznosu od 58.063 KM (nabavne vrijednosti 149.562 KM, ispravke vrijednosti 91.499 KM), a odnose se na vrijednost licenci (25.017 KM) i ostalih nematerijalnih sredstava (33.046 KM).

Materijalna stalna sredstva iskazana su u neto iznosu od 33.495.620 KM (nabavne vrijednosti 68.409.252 KM, ispravke vrijednosti 34.913.630 KM).

Struktura i promjene na materijalnim stalnim sredstvima daju se u tabeli:

u KM

Opis	Zgrade	Postrojenja i oprema	Alati, pog. i kanc. nam.	Transport. sredstva	Ost. mat. sredstva	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7 (2 do 6)
Nabavna vrijednost						
na 1. 1. 2021.	32.740.003	26.040.250	6.533.985	2.373.564	121.662	67.809.463
- direktna povećanja u 2021. godini	245.126	1.514.417	184.423	0	0	1.943.966
- prenos sa pripreme	0	0	0	0	0	0
- otuđenje i rashodovanje	(320.657)	(741.941)	(281.581)	0	0	(1.344.179)
na 31.12.2021	32.664.473	26.812.726	6.436.827	2.373.564	121.662	68.409.252
Akumulirana amortizacija						
na 1. 1. 2021	13.370.548	14.744.335	4.839.369	1.140.211	77.723	34.172.186
- amortizacija	616.796	988.234	169.492	120.115	3.766	1.898.403
- otuđenje i rashodovanje	(296.661)	(580.896)	(279.403)	0	0	(1.156.960)
na 31.12.2021	13.690.683	15.151.674	4.729.458	1.260.326	81.489	34.913.630
Neto knjig. vrijednost						
na 1. 1. 2021.	19.369.455	11.295.914	1.694.616	1.233.353	43.939	33.637.277
na 31.12.2021	18.973.790	11.661.052	1.707.369	1.113.238	40.173	33.495.622

Građevinski objekti iskazani su u iznosu od 18.973.790 KM (nabavne vrijednosti 32.664.473 KM, ispravke vrijednosti 13.690.683 KM) i odnose se na poslovne zgrade namijenjene za obavljanje poslovnih i administrativnih djelatnosti. U okviru navedenog iznosa, iskazana je vrijednost građevinskih objekata sa kojima raspolaže Ustanova (18.579.488 KM) i na vrijednost unajmljene građevinskih objekata (394.302 KM). Smanjenje vrijednosti građevinskih objekata odnosi se na obračunatu amortizaciju.

U skladu sa zahtjevima MSFI-a 16 – Najmovi, zakupi poslovnih prostora priznaju se kao imovina s pravom korištenja i kao pripadajuće obaveze na datum od kojega se mogu koristiti shodno potpisanim ugovorima. Imovina s pravom korištenja iskazuje se odvojeno u finansijskim izvještajima i amortizuje tokom vijeka trajanja imovine i razdoblja najma.

Postrojenja i oprema iskazani su u iznosu od 11.661.052 KM (nabavne vrijednosti 26.812.776 KM, ispravke vrijednosti 15.151.674 KM), a čine ih oprema za obavljanje osnovne djelatnosti, kancelarijska i informatička oprema. Povećanje vrijednosti postrojenja i opreme, iskazano u iznosu od 1.514.417 KM, odnosi se na nabavku opreme za obavljanje djelatnosti. Smanjenje na ovoj poziciji izvršeno je po osnovu amortizacije i rashodovanja zastarjele, neispravne i dotrajale opreme po popisu i odlukama Upravnog odbora. Rješenjem direktora od 25. 5. 2021. godine formirana je Komisija za vanredni popis aparata u vlasništvu Ustanove koji su izuzeti 2018. godine od strane preduzeća Inel Med d.o.o. Mostar, sa zadatkom da utvrdi stanje i inventurne brojeve dva aparata AU 640-BECKMAN COULTER, te aparata LH 780-BECKMAN COULTER i ACT diff. **Vanredna popisna komisija je konstatovala da se četiri laboratorijska aparata nalaze u skladištu firme Inel Med d.o.o. Mostar, koja je dala pismenu Izjavu da se izuzeti aparati ne mogu servisirati. Nakon toga Upravni odbor je 8. 7. 2021. godine donio Odluku o rashodovanju navedenih dijagnostičkih laboratorijskih aparata marke BECKMAN COULTER, neotpisane vrijednosti 118.362 KM, što je i provedeno, bez prezentiranja dokaza (zapisnika) o njihovom uništenju, doniranju ili prodaju. Detaljnije o navedenom smo obrazložili pod tačkom 8. Izveštaja.**

Transportna sredstva iskazana su u iznosu 1.113.238 KM (nabavne vrijednosti 2.373.564 KM, ispravke vrijednosti 1.260.326 KM) i čine ih 63 vozila za obavljanje djelatnosti. Smanjenje vrijednosti ove imovine odnosi se na obračunatu amortizaciju.

Amortizacija stalnih sredstava iskazana je u iznosu od 1.904.512 KM, što se odnosi na amortizaciju nematerijalnih stalnih sredstava (6.108 KM), amortizaciju građevinskih objekata (311.489 KM), amortizaciju opreme (1.281.607 KM) i na amortizaciju objekata uzetih pod najam (305.307 KM). Amortizacija se vrši linearnom metodom otpisa stalnih sredstava i to za svako pojedinačno sredstvo tokom procijenjenog korisnog vijeka sredstva.

Prema prezentiranoj dokumentaciji i na osnovu obavljenog razgovora sa službenim osobama, konstatujemo da Ustanova nema pravni akt kojim je trebalo propisati stope amortizacije stalnih sredstava. Obračun amortizacije za 2021. godinu izvršen je na osnovu amortizacionih stopa koje su ranije unijete u knjigovodstveni softver i nisu se mijenjale u revidiranom periodu. Skrećemo pažnju da su za određena istovrsna stalna sredstva (automobili) utvrđene različite stope amortizacije (5% ili 6,67%). **Iako je trebao, Upravni odbor nije donio Računovodstvene politike, kao ni akt o organizaciji računovodstvenog informacionog sistema kojim se, između ostalog, propisuje obračun i metode obračuna amortizacije, što nije u skladu sa članom 31. Statuta i članovima 7. i 9. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Nije nam prezentiran ni drugi akt Upravnog odbora kojim su propisane stope amortizacije.**

Ustanova je u revidiranom periodu i ranijih godina primala novčane donacije za nabavku stalnih sredstava i donacije u vidu stalnih sredstava. S tim u vezi ističemo da je Ustanova obavezna da primjenjuje MRS 20 – Računovodstvo državnih bespovratnih davanja i objavljivanje državne pomoći, čijom tačkom 26. je definisano da se državna bespovratna davanja povezana s imovinom iskazuju kao odgođeni prihod koji se priznaje u dobit ili gubitak na sistemskom osnovu tokom korisnog vijeka trajanja imovine. Obavljenom revizijom smo utvrdili da sadašnja vrijednost doniranih stalnih sredstava na 31. 12. 2021. godine iznosi 21.097.804 KM, dok je stanje na bilansnoj poziciji odloženog prihoda iz osnova doniranih stalnih sredstava 19.444.871 KM. **Imajući u vidu navedeno, konstatujemo neusaglašenost bilansnih pozicija sadašnje vrijednosti doniranih stalnih sredstava i odloženog prihoda iz osnova doniranih stalnih sredstava u iznosu od 1.652.933 KM, što nije u skladu sa zahtjevima MRS-a 20 – Računovodstvo državnih bespovratnih davanja i objavljivanje državne pomoći.**

Preporuke:

- donijeti interni akt kojim će se definisati obračun, metode i stope amortizacije, u skladu sa članom 9. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- izvršiti usaglašavanje bilansnih pozicija doniranih stalnih sredstava i odloženog prihoda iz osnova doniranih stalnih sredstava, u skladu sa zahtjevima MRS-a 20 – Računovodstvo državnih bespovratnih davanja i objavljivanje državne pomoći, s ciljem ispravne i fer prezentacije finansijskih izvještaja.

Procjena vrijednosti umanjenja sredstava

Ustanova na datum bilansa, kao ni prethodnih godina, nije vršila procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, u skladu sa tačkom 9. i ostalim zahtjevima iz MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine. Knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme koja bi se utvrdila u skladu sa MRS-om 36 - Umanjenje vrijednosti imovine, može se značajno razlikovati od iskazane.

Vlasništvo nad nekretninama

Prema prezentiranom, u knjigovodstvenim evidencijama Ustanove vode se 32 građevinska objekta u vlasništvu i 38 objekata koji se koriste u vidu najma poslovnih prostora. Nije nam prezentirana vjerodostojna dokumentacija o vlasništvu nad evidentiranim građevinskim objektima u poslovnim knjigama u iznosu od 18.579.488 KM sadašnje vrijednosti, zbog čega ne možemo potvrditi da za sve objekte Ustanova ima upisano pravo vlasništva ili pravo korištenja poslovnih prostora. Tokom 2021. godine nisu poduzimane aktivnosti na obezbjeđenju navedene dokumentacije.

Hipoteke i založno pravo

Nije nam prezentirana dokumentaciju na osnovu koje bi mogli potvrditi da nad nekretninama i pokretnim stvarima nisu upisane hipoteke i založna prava u korist trećih lica.

Preporuke:

- na datum bilansa vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, u skladu s MRS-om 36 – Umanjenje vrijednosti imovine;
- osigurati validnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora koji su knjigovodstveno evidentirani u poslovnim knjigama.

7.2.2 Tekuća sredstva**7.2.2.1 Zalihe i sredstva namijenjena prodaji**

Zalihe i sredstva namijenjena prodaji iskazana su u iznosu od 204.015 KM, a najvećim dijelom odnose se na zalihe materijala i rezervnih dijelova (203.795 KM), te su u odnosu na prethodnu godinu manje za 68.625 KM. U okviru iskazanih zaliha materijala i rezervnih dijelova na 31. 12. 2021. godine, na zalihe sirovina i materijala odnosi se 198.190 KM, od čega su najznačajnije zalihe sanitetskog materijala (95.986 KM), zalihe tehničkog materijala (29.929 KM), zalihe čistačkog materijala (28.571 KM) i zalihe kancelarijskog materijala (22.765 KM).

Iako Ustanova nema računovodstvene politike kojim bi se definisalo način vrednovanja i rashodovanja, zalihe sirovina i materijala se početno vrednuju po trošku nabavke, a za utrošak zaliha primjenjuje se metod prosječne cijene. Zaprimanje, skladištenje i izdavanje zaliha vrši se sa centralizovanog skladišta koje posluje u okviru Odjela za komercijalne poslove i nabavku (u daljem tekstu: Odjel za komercijalne poslove). Ustanova je u avgustu 2019. godine usvojila Proceduru naručivanja, prijema i distribucije roba u Ustanovi sa ciljem adekvatnog i standardizovanog naručivanja, prijema i distribucije. U skladu sa ovom Procedurom, Odjel za javne nabavke dostavlja primjerak zaključenog ugovora po provedenoj proceduri javne nabavke Odjelu za komercijalne poslove

koji unose u softver sve značajne elemente ugovora (datum zaključivanja, jedinične cijene i količine, tehničke specifikacije itd.). Koordinator za laboratoriju, stomatologiju, kao i druga ovlaštena lica medicinskih i nemedicinskih službi podnose zahtjev za naručivanje koji se procesuiru u Odjelu za komercijalne poslove gdje se pripremaju narudžbenice, u skladu sa zahtjevom i raspoloživim količinama iz potpisanog ugovora. Narudžbenice koje su softverski vezuju za unesene elemente zaključenog ugovora se ispostavljaju ugovornom dobavljaču i na osnovu njih se vrši kontrola zaprimljenog materijala. Nakon fizičke kontrole, vrši se elektronsko evidentiranje zaprimljenog materijala kroz aplikaciju koja je softverski povezana sa finansijskim knjigovodstvom. Distribucija zaprimljenog materijala vrši se u skladu sa zahtjevima, koje podnose koordinatori i druga ovlaštena lica ustanove, a izlaz sa skladišta se također evidentira kroz aplikaciju i reflektuje u knjigovodstvo.

Vrijednost zaliha sirovina i materijala na 1. 1. 2021. godine iznosila je 270.485 KM. U toku 2021. godine nabavljeno je materijala u ukupnoj vrijednosti od 4.337.071 KM, dok je rashodovano 4.409.337 KM. Najveći promet ostvaren je na zalihama laboratorijskog materijala i reagenasa i sanitetskog materijala. Kretanje zaliha i utroška po vrstama materijala u periodu od 2019-2021. godine dajemo u tabeli:

u KM

Red. broj	Naziv materijala	2019. godina		2020. godina		2021. godina	
		Ulaz skladišta	Izlaz (utrošeno)	Ulaz skladišta	Izlaz (utrošeno)	Ulaz skladišta	Izlaz (utrošeno)
1.	Lijekovi	99.445	97.406	113.741	105.678	105.457	115.562
2.	Lab. mat.i reagensi	1.008.527	1.008.987	1.233.003	1.233.003	2.008.747	2.008.747
2.1.	Labor. materijal	317.454	317.914	344.911	344.911	478.825	478.825
2.2.	Labor. reagensi	691.073	691.073	888.092	888.092	1.529.922	1.529.922
3.	Stomatološki mat.	102.060	103.709	153.841	142.831	103.736	98.954
4.	Sanitetski mat.	211.314	209.039	1.426.131	1.280.337	1.514.509	1.593.359
5.	Ostali materijal	402.229	431.354	504.085	485.655	604.622	592.745
Ukupno	Sirov. i materijal	1.823.575	1.850.495	3.430.801	3.247.504	4.337.071	4.409.367

Zalihe sanitetskog materijala

U 2021. godini utrošeno je sanitetskog materijala u ukupnoj vrijednosti od 1.593.359 KM što je za 24,45% više u odnosu na 2020. godinu (1.280.337 KM) i za čak 662,23% više u odnosu na 2019. godinu (209.039 KM). Ovakav značajan porast utroška zaliha sanitetskog materijala je posljedica pandemije uzrokovane COVID-19 (zaštitna odijela i maske, šprice itd.).

Prema prezentiranim pomoćnim evidencijama, u okviru zaliha sanitetskog materijala zaprimljenih u skladište u 2021. godini (1.514.509 KM), putem donacija je ukupno nabavljeno 1.155.416 KM. Prema prezentiranim podacima, najveći dio doniranog sanitetskog materijala (919.791 KM) zaprimljen je putem Međunarodne organizacije Razvojni program Ujedinjenih naroda (u daljem tekstu: UNDP-a), Zavoda za javno zdravstvo Kantona Sarajevo (70.377 KM) i Zavoda za javno zdravstvo FBiH (24.696 KM). Iako se ova međunarodna organizacija i ovi zavodi navode kao najveći donatori sanitetskog materijala, konstatujemo da su isti bili samo posrednici u isporuci materijala kojeg je nabavljao UNDP, u skladu sa sporazumima o realizaciji dva projekta, i to: 1) „Odgovor na COVID-19 u BiH“ koji je finansirao domicilni Zavod (iz vlastitih sredstava) i 2) „Hitni projekat COVID-19“ koji je finansiralo Federalno ministarstvo zdravstva (iz odobrenog kredita po Sporazumu o zajmu potpisanog između BiH sa Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj). U skladu sa potpisanim Sporazumima, UNDP je preuzeo sve obaveze vezane za operativnu realizaciju projektnih aktivnosti koje se tiču nabavke medicinske opreme i materijala potrebnih za borbu protiv pandemije koronavirusa zdravstvenih

ustanova u FBiH, za čiju realizaciju je Zavod tokom 2020. i 2021. godine UNDP-u doznačio sredstva u ukupnom iznosu od 7.000.000 KM, a Federalno ministarstvo zdravstva 20.393.920 KM. Službene osobe koje su u 2021. godini obavljale poslove koordinacije vezane za COVID-19 na traženje revizije nisu mogle prezentirati informaciju koliko je tačno stalnih sredstava i potrošnog materijala iz ovih projekata donirano Ustanovi u toku 2021. godine.

Obavljenom revizijom utvrdili smo da se zaprimanje i evidentiranje najvećeg dijela doniranog sanitetskog materijala vršilo na osnovu otpremnica dobavljača od kojih je nabavljen donirani materijal, kao jedinog raspoloživog službenog dokumenta, na kojima su iskazane samo količine otpremljenog materijala bez iskazanih jediničnih cijena, a samim time i bez iskazane vrijednosti ukupne donacije. S obzirom na navedeno, knjigovodstveno evidentiranje takvih donacija vršeno je na osnovu pojedinačno sačinjenih zapisnika o procjeni komisija koje su po potrebi formirane odlukom direktora, što je moglo imati za posljedicu da određeni dobiveni potrošni materijal nije adekvatno prikazan u knjigovodstvenim evidencijama i finansijskim izvještajima Ustanove za 2021. godinu. Na navedeno Ustanova nije mogla uticati.

Zalihe laboratorijskog materijala i reagenasa

U 2021. godini je utrošeno laboratorijskog materijala i reagensa u ukupnoj vrijednosti od 2.008.747 KM što je za 62,92% više u odnosu na 2020. godinu (1.233.003 KM) i za 99% više u odnosu na 2019. godinu (1.008.987 KM).

Služba za laboratorijsku dijagnostiku u okviru Ustanove organizovana je u okviru primarne zdravstvene zaštite kao jedna organizaciona jedinica. Od sistematizovanih 135 radnih mjesta, na 31. 12. 2021. godine bilo je popunjeno 126. Laboratorijski poslovi se obavljaju u okviru pet centralnih laboratorija (Centar, Stari Grad, Novo Sarajevo, Novi Grad i Ilidža) gdje se obavljaju iste vrste analiza za osigurana lica. Pored toga, funkcionišu i četiri područne laboratorije gdje se uzimaju uzorci koji se prosljeđuju na obradu u centralne laboratorije i obavljaju analize urina. Služba uopće nema sistematizovano radno mjesto rukovodioca, već umjesto toga, shodno postojećoj organizaciji, imaju popunjenih pet radnih mjesta šefova službi po lokacijskim mjestima laboratorija. Dosadašnja praksa je bila da sve neophodne poslove koji se moraju zajedno obavljati za sve laboratorije obavlja koordinator Službe za laboratorijsku dijagnostiku koji poslovi nisu sistematizovani, već se obavljaju u okviru postojećih, prema posebnoj odluci direktora. Direktor je u oktobru 2021. godine donio Odluku kojom je imenovao novog koordinatora svih Službi za laboratorijsku dijagnostiku. Zbog smjene, u periodu april – septembar 2021. godine nije bilo koordinatora za ove poslove.

Pozicija laboratorijskog materijala i laboratorijskih reagenasa u okviru Finansijskog plana Ustanove za 2021. godinu nije bila planirana na osnovu zahtjeva koordinatora (odnosno šefova laboratorija), već je koordinator na osnovu toga koliko je finansijskim planom odobreno sredstava za funkcionisanje Laboratorijske službe, zajedno sa šefovima laboratorija, utvrđivao potrebne stavke javnih nabavki, te nakon toga raspodjeljivao potrebne količine po laboratorijama. Kupljeni laboratorijski materijal (i reagensi) od ugovorenih dobavljača se uglavnom odmah, na osnovu trebovanja, razdužuje iz skladišta i isporučuje laboratorijama gdje se skladišti u frižiderima, odakle se i troši na dnevnoj osnovi.

Zalihe stomatološkog materijala

U 2021. godini utrošeno je stomatološkog materijala u ukupnoj vrijednosti od 98.954 što je za 30,71% manje u odnosu na 2020. godinu (142.831 KM) i za 4,6% manje u odnosu na 2019. godinu (103.709 KM).

Stomatološka služba u okviru Ustanove organizovana je u okviru primarne zdravstvene zaštite i okviru posebne organizacione jedinice Specijalističko-konsultativna djelatnost. Od sistematizovanih 510 radnih mjesta, na 31. 12. 2021. godine bilo je popunjeno 419, od čega je 192 radilo u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i 227 u specijalističko-konsultativnoj službi. Stomatološki poslovi se obavljaju u devet općinskih domova zdravlja (primarna zdravstvena zaštita) i u Centralnom objektu Doma zdravlja

(specijalističko-konsultativna djelatnost). Shodno postojećoj organizaciji, Ustanova nema sistematizovano radno mjesto rukovodioca za kompletnu stomatološku službu, već umjesto toga, imaju popunjenih sedam radnih mjesta šefova službi po domovima zdravlja. Dosadašnja praksa je bila da sve neophodne poslove koji se moraju zajedno obavljati za sve stomatološke službe obavlja koordinator svih stomatoloških službi na nivou Ustanove koji poslovi nisu sistematizovani, već se obavljaju u okviru postojećih, prema posebnoj odluci direktora. Direktor je u oktobru 2021. godine donio Odluku kojom je imenovao Koordinacijsko tijelo svih stomatoloških službi na nivou Ustanove sa tri člana (specijalista protetike i odgovorna sestra/ tehničar iz organizacione jedinice Specijalističko-konsultativna djelatnost i specijalista dječje i preventivne stomatologije iz Doma zdravlja Novo Sarajevo). Zadatak Koordinacijskog tijela je da prikuplja i analizira izvještaje šefova stomatoloških službi iz svih organizacionih jedinica u sastavu Ustanove, priprema i generalnom direktoru dostavlja mjesečne izvještaje o potrebama i utrošku stomatološkog materijala na nivou Ustanove, pravi plan potreba i daje mišljenje koje se odnosi na sve nabavke iz domena stomatoloških službi, stara se da sve organizacione jedinice imaju potrebnu količinu stomatološkog materijala i prati problematiku i sve aktivnosti iz nadležnosti stomatoloških službi. Na osnovu uvida u izvještaje o radu Koordinacijskog tijela, konstatujemo da ova služba ima mnogobrojne probleme s kojima se svakodnevno susreće u radu koji se prije svega odnose na: loše raspoređeni kadar, česte kvarove i dotrajalu stomatološku opremu. Pored toga ističu nedovoljne količine nabavljenog stomatološkog materijala potrebnog za kontinuiran rad stomatološke službe, njegovo neredovno nabavljanje, kao i to da određeni dobavljači nisu poštovali ugovoreni plan isporuke stomatološkog materijala po narudžbenicama. Dalje se ističe da postoji potreba da tehnička služba redovno vrši servisiranje stomatološke opreme (stomatoloških stolica, zubotehničkih motora i sl.) i da omogući popravak iste u što najkraćem roku, uz nabavku potrebnih dijelova. Revizijom smo konstatovali da pozicija stomatološkog materijala u okviru Finansijskog plana Ustanove za 2021. godinu nije bila planirana na osnovu zahtjeva koordinatora (odnosno šefova službi), već su isti na osnovu toga koliko je finansijskim planom odobreno sredstava za funkcionisanje Stomatološke službe, utvrđivali potrebne stavke javnih nabavki, te nakon toga i raspodjeljivali potrebne količine po ordinacijama službi. Kupljeni stomatološki materijal od ugovorenih dobavljača se uglavnom odmah, na osnovu trebovanja razdužuje iz skladišta i isporučuje službama u ordinacije, odakle se i troši na dnevnoj osnovi.

Zaključak za reviziju zaliha laboratorijskog materijala i reagenasa i stomatološkog materijala

Pozicije nabavke materijala, neophodnog za rad Laboratorijske i svih Stomatoloških službi, nisu planirane u skladu sa stvarnim potrebama, već na osnovu dodijeljenog iznosa sredstava u Finansijskom planu Ustanove koji je utvrđen na bazi historijskog troška. Ovo je jednim dijelom posljedica i neadekvatne sistematizacije radnih mjesta s obzirom na to da nisu sistematizovana radna mjesta rukovodilaca za Laboratorijsku i svih Stomatoloških službi koji bi bili odgovorni za njihov rad na nivou Ustanove.

Rad Laboratorijske službe, zbog pojave koronavirusa, bio je značajno pojačan, zbog čega su došli do izražaja svi problemi u organizaciji ove Službe koji se prije svega odnose na planiranje potrebnog iznosa sredstava za njeno funkcionisanje, što je imalo za posljedicu nepravovremeno i provođenje više postupaka javnih nabavki za istovrsne robe, usljed nestanka određenih reagenasa i materijala (detaljnije u tački 8. Izvještaja).

Također smo utvrdili da postoje problemi u organizaciji svih Stomatoloških službi, koji se prije svega odnose na loše raspoređeni kadar, česte kvarove i dotrajalu stomatološku opremu, nedovoljno planiranje potrebnog iznosa za funkcionisanje, pravovremeno provođenje procedura javnih nabavki i nepoštovanje potpisanih ugovora, što je imalo za posljedicu da ove usluge nisu pružane u punom kapacitetu. Odgovorne osobe su postojeći problem nepružanja stomatoloških usluga u potrebnom broju pravdale pojavom koronavirusa, zbog čega su doktori stomatologije obavljali i postupak trijaže pacijenata. Na osnovu uvida u utrošak stomatološkog materijala u odnosu na 2019. godinu konstatujemo malo odstupanje njegovog utroška u odnosu na period prije pojave koronavirusa, zbog čega ne možemo potvrditi da je koronavirus jedini razlog nepružanja

stomatoloških usluga u potrebnom obimu. Uvidom u narudžbenice i fakture uzorkovanih dobavljača stomatološkog materijala utvrdili smo da su određene narudžbenice ispostavljane cca 20 dana od dana obostranog potpisivanja ugovora o nabavci.

Određene isporuke su kasnile dva do tri mjeseca u odnosu na ugovoreni rok od pet dana od dana zaprimanja narudžbenice, što je imalo značajnog uticaja na rad Stomatoloških službi. Ustanova, iako je imala mogućnost, nije fakturisala ugovornu kaznu u iznosu od 1% vrijednosti naručenog materijala za svaki dan kašnjenja do maksimalnih 10% vrijednosti ukupne nabavke.

Za utrošeni laboratorijski materijal i reagense i stomatološki materijal postoji izvještavanje u pogledu broja izvršenih usluga i opsluženih osiguranih lica, ali ne postoje adekvatne evidencije zaprimljenih materijala iz skladišta i njihovog utroška kroz rad laboratorija i stomatoloških službi, što ima za posljedicu da nema pravovremenih informacija o njihovom stanju u laboratorijama i ordinacijama. Jedini način utvrđivanja stanja materijala i reagenasa u laboratorijama je fizičko prebrojavanje, što jednim dijelom može imati za posljedicu da se potrebne količine pojedinih reagenasa, iako postoje ugovori, ne naručuju na vrijeme. Trenutno se ovaj problem rješava samo putem međusobnog pozajmljivanja između laboratorija.

Godišnjim popisom imovine i obaveza na 31. 12. 2021. nisu obuhvaćene neutrošene zalihe materijala po organizacionim jedinicama, u okviru kojih ističemo zalihe laboratorijskog materijala i reagenasa i stomatološkog materijala, što može imati za posljedicu i da su zalihe na datum sastavljanja bilansa podcijenjene (detaljnije u tački 7.2.6 Izvještaja).

Ustanova nije vršila procjenu vrijednosti zaliha u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe.

Preporuke:

- *sistematizovati i propisati poslove radnih mjesta šefova Službe za laboratorijsku dijagnostiku i svih Stomatoloških službi na nivou Ustanove, koji trebaju preuzeti poslove izrade finansijskog plana i javnih nabavki za sve laboratorije i ordinacije, u skladu sa stvarnim potrebama;*
- *uspostaviti adekvatne evidencije zaprimljenog i utrošenog materijala i sirovina;*
- *stomatološki materijal nabavljati u dovoljnim količinama i uz poštovanje ugovorenih rokova, te pravovremeno i redovno vršiti popravku stomatološke opreme i njeno servisiranje, u skladu sa zahtjevima svih stomatoloških službi, s ciljem kontinuiranog pružanja ovih usluga osiguranim licima.*

7.2.2.2 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata na datum bilansa je sljedeća:

	u KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	15.421.784	13.236.046
Transakcijski računi – domaća valuta	15.407.024	13.222.421
Transakcijski računi – strana valuta	13.983	13.428
Blagajna	777	197

Ustanova ima otvoren glavni transakcijski račun kod „UniCredit Banke“ d.d. Mostar na kojem je stanje na 31. 12. 2021. godine iznosilo 14.572.207 KM. Pored transakcijskog, ima i otvoren namjenski račun kod iste banke za rekonstrukciju objekata na kojem je stanje na 31. 12. 2021. godine iznosilo 147.752 KM. Također, Ustanova ima otvoren transakcijski račun kod „ASA banke“ d.d. Sarajevo (stanje na dan bilansa 687.064 KM).

7.2.2.3 Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana su sljedeća kratkoročna potraživanja:

	u KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
Kratkoročna potraživanja	542.410	412.090
Potraživanja od kupaca u zemlji	100.549	85.316
Druga kratkoročna potraživanja	431.861	326.774

Potraživanja od kupaca se najvećim dijelom odnose na potraživanja od Zavoda za javno zdravstvo Kantona Sarajevo (28.671 KM) i Zavoda za medicinu rada (13.659 KM) po osnovu Ugovora o učešću u zajedničkim režijskim i drugim zajedničkim troškovima, potraživanja od Danskog vijeća za izbjeglice u BiH za usluge zdravstvene zaštite migranata (14.729 KM), potraživanja od Kantonalnog ministarstva zdravstva po osnovu mrtvozorstva (13.659 KM). Potraživanja od kupaca koja su po godišnjem popisu utvrđena kao potraživanja starija od 365 dana, evidentirana su kao sumnjiva i sporna potraživanja, te rashodovana u iznosu od 9.308 KM. Ustanova je putem Izvoda otvorenih stavki (u daljem tekstu IOS-a) usaglasila 97% iskazanih potraživanja.

Druga kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od državnih organa i institucija i najvećim dijelom se odnose na potraživanja od Zavoda za refundaciju naknada plaća za bolovanje preko 42 dana (260.637 KM), za usluge protetike (93.714 KM) i naknade za teška oboljenja (5.988 KM), kao i potraživanja od Kantonalnog ministarstva zdravstva za namjenske naknade (14.017 KM).

Članom 42. Zakona o zdravstvenom osiguranju utvrđeno je da osiguranci, koji su izolovani kao kliconoše ili zbog pojave zaraze u njihovoj okolini, imaju pravo na naknadu plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad. Za obračunate i isplaćene naknade po ovom osnovu u iznosu od 584.712 KM Ustanova nije podnijela zahtjeve za refundaciju sredstava Zavodu, što nije u skladu sa članom 57. Zakona o zdravstvenom osiguranju, kojim je utvrđeno da ovu naknadu isplaćuje poslodavac, s tim da je kantonalni zavod osiguranja obavezan vratiti isplaćenu naknadu u roku od 45 dana od dana prijema zahtijeva za povrat. Odgovorne osobe to su pravdale nedostatkom adekvatnih informacija, te vremena za obradu dokumentacije i nepopunjenošću radnih mjesta u okviru Službe za ekonomsko-finansijske poslove (nije popunjeno 14 sistematizovanih radnih mjesta). S tim u vezi konstatujemo da je zbog neuspostavljanja zahtjeva za refundaciju naknade plaća po osnovu izolacija Ustanova u 2021. godini bila uskraćena za prihode po ovom osnovu.

Preporuka:

- **zahtjeve za refundaciju naknade plaća po osnovu izolacije podnositi u skladu odredbama Zakona o zdravstvenom osiguranju.**

7.2.3 Kapital

Na datum bilansa iskazan je kapital sa sljedećom strukturom:

	u KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
KAPITAL	20.847.741	16.781.420
Osnovni kapital	13.859.654	13.859.654
Neraspoređeni višak prihoda ranijih godina	2.918.425	0
Neraspoređena višak prihoda izvještajne godine	4.069.662	3.972.065
Nepokriveni višak rashoda ranijih godina	0	(1.050.299)

Osnovni kapital Ustanove iskazan je u iznosu od 13.859.654 KM, za čije evidentiranje nam nije prezentirana knjigovodstvena dokumentacija. Prema podacima iz sudskog registra, Ustanova nema upisan osnovni kapital. Popisom sredstava i obaveza na 31. 12. 2021. godine nije obuhvaćen kapital, što je detaljnije pojašnjeno pod tačkom 7.2.6 Izvještaja.

Neraspoređeni višak prihoda nas rashodima iskazan je u iznosu od 6.988.087 KM, a odnosi se na evidentirani višak prihoda nad rashodima iz ranijih godina (2.918.425 KM) i tekuće izvještajne godine (4.069.662 KM).

Preporuka:

- izvršiti upis osnovnog kapitala Ustanove iskazanog u poslovnim knjigama u sudski registar.

7.2.4 Dugoročna rezervisanja

Dugoročna razgraničenja i rezervisanja iskazana su u iznosu od 20.578.825 KM i odnose se na odložene prihode po osnovu donacija u iznosu od 19.470.449 KM i rezervisanja po započetim sudskim sporovima u iznosu od 1.108.376 KM.

U okviru iznosa od 19.470.449 KM, iskazan je iznos od 19.444.871 KM, koji se odnosi na odgođeno priznavanje prihoda za donirana sredstva iz donacija koji se evidentiraju u skladu s MRS-om 20 – Računovodstvo za državne pomoći i objavljivanje državne pomoći.

Tokom 2021. godine izvršeno je priznavanje odgođenih prihoda u ukupnom iznosu od 2.033.800 KM po osnovu donirane opreme i novčanih sredstava za nabavu opreme. Iznos tekuće amortizacije doniranih sredstava priznaje se kao prihod u svakom periodu sistemski tokom vijeka upotrebe sredstava. Tekuća amortizacija doniranih sredstava za 2021. godinu iznosila je 897.878 KM.

Rezervisanja po započetim sudskim sporovima detaljnije su obrazložena pod tačkama 7.1.1.2 i 7.1.2.1 Izvještaja.

7.2.5 Obaveze i razgraničenja

U finansijskim izvještajima na datum bilansa iskazane su obaveze kako slijedi:

	u KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
OBAVEZE I RAZGRANIČENJA	8.117.324	8.135.396
Dugoročne obaveze	394.302	568.788
Kratkoročne obaveze	7.723.022	7.566.608
Kratkoročne finansijske obaveze	0	0
Obaveze iz poslovanja	1.418.500	1.652.745
Obaveze za plaće, naknade i ostala primanja zaposlenih	6.286.359	5.893.844
Druge obaveze	15.760	17.506
Obaveze za PDV	2.403	2.513
Pasivna vremenska razgraničenja	168.004	416.573

7.2.5.1 Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze u finansijskim izvještajima iskazane su u iznosu od 394.302 KM i odnose se na obaveze iz osnova najma poslovnih prostora u skladu sa MSFI 16 - Najmovi.

7.2.5.2 Kratkoročne obaveze

Obaveze iz poslovanja iskazane su u iznosu od 1.418.500 KM, a najvećim dijelom se odnose na obaveze prema dobavljačima. Ustanova je do predaje finansijskih izvještaja zaprimila IOS-e za 88% iskazanih obaveza prema dobavljačima, koje su gotovo u cijelosti usaglašene.

Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih iskazane su u iznosu od 6.286.359 KM, a odnose se na neizmirene obaveze za plaće i naknade zaposlenih za decembar 2021. godine. Njihova struktura je sljedeća: obaveze za neto plaće (3.017.771 KM), obaveze za porez i doprinose (2.226.133 KM) i obaveze za ostala primanja zaposlenih (1.042.454 KM).

7.2.5.3 Pasivna vremenska razgraničenja

Pasivna vremenska razgraničenja iskazana u iznosu od 168.005 KM se najvećim dijelom odnose na odložene prihode od donacija.

7.2.6 Popis sredstava i obaveza

Rješenjem direktora formirana je Centralna popisna komisija, koja je sačinila Elaborat o izvršenom popisu sredstava, obaveza i potraživanja Ustanove na 31. 12. 2021. godine. U prilogu Elaborata su pregledi stanja imovine i obaveza, prijedlozi za rashod i prijedlozi za knjiženja popisnih razlika. Upravni odbor je odlukom od 17. 2. 2022. godine usvojio Elaborat o izvršenom popisu, a pojedinačnim odlukama usvojeni su svi dati prijedlozi za rashodovanje Centralne popisne komisije.

Prema prezentiranoj dokumentaciji, postupajući po Odlukama Upravnog odbora, na teret Ustanove kao trošak tekućeg perioda, rashodovana su stalna sredstva neto knjigovodstvene vrijednosti u iznosu od 44.861 (nabavne vrijednosti 784.216 KM i otpisane vrijednosti 739.355 KM), sitan inventar neto knjigovodstvene vrijednosti 0 KM (nabavne vrijednosti 111.506 KM i otpisane vrijednosti 111.506 KM), zalihe u vrijednosti od 318 KM i potraživanja o kupaca u iznosu od 9.308 KM. Isto tako, Upravni odbor je 8. 7. 2021. godine, po vanrednom popisu, donio Odluku o rashodovanju dijagnostičkih laboratorijskih aparata po vanrednom popisu tokom godine neto knjigovodstvene vrijednosti 118.362 KM (nabavne vrijednosti 251.071 KM i otpisane vrijednosti 132.709 KM), što je detaljnije pojašnjeno pod tačkom 7.2.1 Izvještaja.

Rashodovanje stalnih sredstava i sitnog inventara evidentirano je u finansijskim izvještajima Ustanove za 2021. godinu bez prezentiranja dokaza da su ta stalna sredstva prije rashodovanja zapisnički uništena ili predana ovlaštenim pravnim subjektima za odvoz otpadnog materijala, odnosno da ih je Ustanova pokušala donirati ili prodati. Pritom nisu evidentirana u okviru vanbilansne evidencije, kako bi se osiguralo njihovo praćenje i dokaz o porijeklu do konačnog rješavanja njihovog statusa.

Direktor je 7. 3. 2022. donio Odluku o imenovanju komisije za provođenje i realizaciju likvidacije rashodovnih sredstava putem licitacije. Zaključno sa obavljenom revizijom, aktivnosti na prodaji, doniranju ili fizičkom uništenju već rashodovanih stalnih sredstava u 2021. godini nisu privedene kraju.

Uvidom u Elaborat i Izvještaje popisnih komisija konstatovali smo:

- pojedinačnim popisom građevinskih objekata koji su iskazani u finansijskim izvještajima Ustanove nije utvrđen status vlasništva nad njima;
- kod popisa zaliha nisu utvrđene nikakve razlike u odnosu na knjigovodstvenu evidenciju, iako se izlaz zaliha sa skladišta priznaje u cijelosti kao trošak u momentu izdavanja sa skladišta, a ne u momentu stvarne potrošnje po organizacijskim jedinicama (detaljnije u tačkama 7.1.2.1 i 7.2.2.1 Izvještaja);
- dugoročna razgraničenja i rezervisanja (20.578.825 KM) i dugoročne obaveze (394.302 KM) nisu uopće popisane, niti je izvršeno njihovo vrijednosno usklađivanje. Neusuglašenost između odgođenog prihoda po osnovu donacije stalnih sredstava i sadašnje vrijednosti doniranih stalnih sredstava iznosi 1.652.933 KM, što je detaljnije obrazloženo u tački 7.2.1 Izvještaja;
- izvršenim popisom nisu obuhvaćeni evidentirani stanovi u vanbilansnoj evidenciji koji se nalaze na području Republike Srpske.

Nije izvršen sveobuhvatan popis sredstava i obaveza jer popisom nisu obuhvaćene zalihe neutrošenog materijala po organizacijskim jedinicama, dugoročna razgraničenja i rezervisanja, dugoročne obaveze, kapital i stanovi. Shodno tome, nije izvršeno ni usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Preporuke:

- *rashodovana stalna sredstva evidentirati u vanbilansnim evidencijama do likvidacije i donošenja odluke o postupanju s tim stalnim sredstvima;*
- *redovnim godišnjim popisom utvrditi stvarno stanje imovine i obaveza, usaglasiti knjigovodstveno sa stvarnim stanjem i provesti potrebna knjigovodstvena evidentiranja za utvrđene razlike, kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.*

7.2.7 Vanbilansna evidencija

Vanbilansna evidencija na 31. 12. 2021. godine iskazana je u iznosu od 3.193.328 KM i odnosi se na stanove koji se vode kao vlasništvo Ustanove. Predmet popisa bili su samo stanovi koji se nalaze na području Kantona Sarajevo, a stanovi koji se nalaze u Republici Srpskoj nisu nikako popisani. Od 11 popisanih stanova Ustanove, koji se vode u evidencijama Kantonalnog stambenog fonda Sarajevo (10 stanova) i Stambene zadruge Željezničar (jedan stan), za osam je navedeno da su sudskim putem vraćeni ustanovi, a za tri da je postupak u toku. Nije izvršen sveobuhvatan popis svih stanova koji se nalaze u vanbilansnoj evidenciji, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH. Preporuku u vezi navedenog dali smo pod tačkom 7.2.6 Izvještaja.

7.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima iskazani su ukupni novčani primici u iznosu od 78.600.484 KM i ukupne novčane isplate u iznosu od 76.414.746 KM, što je rezultiralo pozitivnim novčanim tokom. Stanje gotovine na početku i na kraju obračunskog perioda slaže se sa iskazanim iznosima u Bilansu stanja. Izvještaj o novčanom toku urađen u skladu sa MRS 7 – Izvještaj o novčanim tokovima po direktnoj metodi.

7.4 IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

Izvještaj o promjenama na kapitalu za 2021. godinu sačinjen je u skladu sa važećim propisima, pri čemu su iskazane vrijednosti na pojedinim pozicijama usklađene sa iskazanim vrijednostima u Bilansu stanja i Bilansu uspjeha.

7.5 BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Bilješke uz finansijske izvještaje sačinjene su u skladu s MRS-om 1 – Presentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarada finansijskog izvještavanja.

8. JAVNE NABAVKE

Upravni odbor je Odlukom od 12. 2. 2021. godine usvojio Privremeni plan javnih nabavki za 2021. godinu u ukupnom iznosu od 1.766.300 KM. Donošenje ove Odluke je obrazloženo kao nužnost i uslov za pokretanje postupaka javnih nabavki u periodu do usvajanja i objavljivanja Plana javnih nabavki za 2021. godinu, s obzirom na to da nije usvojen Finansijski plan Ustanove za 2021. godinu. Zaključno sa 10. 6. 2021. godine usvojeno je 12 Izmjena i dopuna Privremenog plana javnih nabavki, što je u konačnici ukupno iznosilo 2.819.661 KM. Izvršene izmjene i dopune su se najvećim dijelom odnosile na dodatne nabavke reagenasa i potrošnog laboratorijskog materijala, te nabavku potrošnog materijala i sitnog inventara zbog pogoršane epidemiološke situacije.

Nakon usvajanja Finansijskog plana Ustanove za 2021. godinu 4. 5. 2021. godine, Upravni odbor je 16. 6. 2021. godine donio Plan javnih nabavki za 2021. godinu u ukupnom iznosu od 4.354.259 KM (5.094.483 KM sa PDV-om). Njegov sastavni dio je Privremeni plan javnih nabavki, zajedno sa svih 12 izmjena i dopuna. Nakon toga, donijeto je još 13 izmjena i dopuna Plana javnih nabavki, što je u

konačnici iznosilo 7.504.825 KM (8.780.645 KM). Izvršene izmjene i dopune Plana javnih nabavki su pratile Izmjene i dopune Finansijskog plana Ustanove za 2021. godinu, a najvećim dijelom su se odnosile na nove nabavke reagenasa i potrošnog laboratorijskog materijala, održavanje medicinske opreme, nanošenje produžene antimikrobne zaštite protiv COVID-19, te usluge fiksne i mobilne telefonije i interneta, kancelarijskog materijala, usluge servisiranja vozila i dr.

Za uzorkovane javne nabavke, koje su pokrenute prije donošenja Plana javnih nabavki za 2021. godinu od 16. 6. 2021. godine, donesene su posebne odluke o pokretanju postupaka, u skladu sa članom 17. Zakona o javnim nabavkama.

Prema prezentiranom Pregledu, Ustanova je po svim vođenim postupcima u 2021. godini zaključila ugovore ukupne vrijednosti od 6.210.023 KM²¹, od čega putem 70 otvorenih postupaka (vrijednosti 5.121.175 KM), 35 konkurentskih zahtjeva (505.214 KM), 10 pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja o nabavci (325.276 KM) i 46 direktnih sporazuma (258.359 KM).

Revizijom za 2021. godinu smo obuhvatili provedene postupke za potpisivanje ugovora u vrijednosti od 1.545.859 KM (30,18%), čiji pregled dajemo u sljedećoj tabeli:

u KM

Red. broj.	Provedeni postupak	Predmet nabavke	Dobavljač	Vrijednost ugovora (sa PDV)
1.	Ukupno za nabavku istovrsnog laboratorijskog materijala			448.110 KM
1.1.	Pregovarački	Vakum epruvete za vađenje krvi	Sedžan ingenering d.o.o. Sarajevo	23.137 KM
1.2.	Otvoreni	Nabavka laboratorijskog potrošnog materijala za vađenje krvi (za odrasle i djecu)		Lot 1 181.473 KM Lot 2 22.698 KM
1.3.	Otvoreni			Lot 1 198.104 KM Lot 2 22.698 KM
2.	Ukupno za istovrsnu nabavku reagenasa i potrošnog materijala			351.748 KM
2.1.	Pregovarački	Nabavka reagenasa i potrošnog materijala za biohemiju aplikabilnog na postojeću tehnologiju aparata Dimension EXL 200 proiz. Siemens	Diamedic d.o.o. Sarajevo	58.093 KM
2.2.	Otvoreni			245.653 KM
2.3.	Pregovarački			48.002 KM
3.	Pregovarački	Nabavka sanitetskog materijala	PZU Apoteka Dina Sarajevo	19.477 KM
4.	Pregovarački	Usluge održavanja i servisiranja softvera JAPET i izrada modula kadrovske službe	Japet d.o.o. Mostar	40.941 KM
5.	Otvoreni	Nabavka reagenasa i potrošnog materijala za biohemiju aplikabilnog na postojeću tehnologiju aparata Olympus AU 480 proizvođača Beckman Coulter	Inel Med d.o.o. Mostar	245.724 KM
6.	Otvoreni	Nabavka reagenasa i potrošnog materijala za biohemiju aplikabilnog na postojeću tehnologiju aparata Cobas C 311 proizvođača Roche	Farmavita d.o.o Sarajevo	93.555 KM
7.	Otvoreni	Nabavka informatičke opreme	Godimerc d.o.o. Sarajevo	250.848 KM
8.	Otvoreni	Nabavka sredstava za dezinfekciju	IIR d.o.o. Sarajevo	95.456 KM
Ukupna vrijednosti revidiranih postupaka javnih nabavki				1.545.859 KM

²¹ Sve iskazane vrijednosti javnih nabavki su prikazane sa uključenim PDV-om

Istovrsna nabavka laboratorijskog materijala za vađenje krvi (za odrasle i za djecu)

Za nabavku laboratorijskog potrošnog materijala za vađenje krvi (za odrasle i djecu) u 2021. godini provedena su tri postupka, nakon čega je potpisano pet ugovora sa dobavljačem Sedžan ingenering d.o.o. Sarajevo u ukupnoj vrijednosti od 448.110 KM.

Najprije je proveden pregovarački postupak bez objave obavještenja i to na osnovu posebne odluke o pokretanju postupka javne nabavke koju je direktor donio 29. 12. 2020. godine jer u tom periodu nije bilo Upravnog odbora, tako da se nije mogla uraditi izmjena Plana javnih nabavki za 2020. godinu. Pregovarački postupak (za nabavku vakum epruveta za vađenje krvi) pokrenut je iz razloga hitnosti (član 21. stav 1) tačka d) Zakona o javnim nabavkama) na osnovu zahtjeva koordinatorice za laboratoriju u kojem se navodi da će Služba za laboratorijsku dijagnostiku stati sa radom usljed nedostatka potrošnog materijala i postojeće situacije povećanja broja oboljelih od COVID-19. Ističemo da je za nabavku ove robe 22. 10. 2020. godine bio pokrenut otvoreni postupak javne nabavke (lot 1 i 2 - nabavka laboratorijskog potrošnog materijala za odrasle i djecu), ali je poništen Rješenjem Ureda za razmatranje žalbi BiH 23. 12. 2020. godine kojim je usvojena žalba jednog od ponuđača i poništena tenderska dokumentacija u navedenom postupku. Nakon ovog pregovaračkog postupka Ustanova je 13. 1. 2021. godine potpisala ugovor sa dobavljačem Sedžan ingenering d.o.o u vrijednosti od 23.137 KM.

Također, krajem 2020. godine pokrenut je otvoreni postupak za nabavku laboratorijskog potrošnog materijala za vađenje krvi (za odrasle – lot 1 i za djecu – lot 2), nakon čega su 5. 2. 2021. godine potpisana dva ugovora sa dobavljačem Sedžan ingenering d.o.o. u vrijednostima od 181.473 KM (lot 1) i 22.698 KM (lot 2).

Ustanova je ponovo 24. 8. 2021. godine, (po Planu javnih nabavki za 2021. godinu), pokrenula još jedan otvoreni postupak za nabavku laboratorijskog potrošnog materijala za vađenje krvi (za odrasle – lot 1 i za djecu – lot 2), nakon čega su 14. 10. 2021. godine potpisana još dva ugovora sa dobavljačem Sedžan ingenering d.o.o. u vrijednostima od 198.104 KM (lot 1) i 22.698 KM (lot 2).

Istovrsna nabavka reagenasa i potrošnog materijala za biohemiju aplikabilnog na postojeću tehnologiju aparata Dimension EXL 200 proizvođača Siemens

Za nabavku reagenasa i potrošnog materijala za biohemiju za ovaj aparat u 2021. godini provedena su tri postupka, nakon čega su potpisana tri ugovora sa dobavljačem Diamedic d.o.o. u ukupnoj vrijednosti od 351.748 KM.

Najprije je proveden pregovarački postupak bez objave obavještenja i to na osnovu posebne odluke o pokretanju postupka javne nabavke koju je direktor donio 1. 2. 2021. godine jer novoimenovani Upravni odbor nije razmatrao Privremeni plan javnih nabavki za 2021. godinu. Pregovarački postupak (za nabavku ovih reagenasa i potrošnog materijala za biohemiju) pokrenut je iz razloga hitnosti i kada se iz suštinskih razloga nabavka odnosi na zaštitu ekskluzivnih prava (član 21. stav 1) tačke c) i d) Zakona o javnim nabavkama) na osnovu zahtjeva koordinatorice za laboratoriju koji je dostavljen 26. 1. 2021. godine u kojem se **konstatuje da su određeni reagensi ugovoreni za 2020. godinu u cijelosti potrošeni (tri ugovora za biohemijske analizatore proizvođača Olympus-Beckman Coulter, Cobas-oche i Dimension-Siemens i dva ugovora za koagulometar CA 660 Siemens i BFT II).** Dalje se navodi da zbog toga Služba za laboratorijsku dijagnostiku sa trenutnom količinom pojedinih reagenasa i potrošnog materijala uskoro neće moći raditi određene laboratorijske analize za koje su potrebni reagensi za nabrojane analizatore. Također je navedeno da ukoliko se ne obezbijede potrebni reagensi i potrošni materijal u skorije vrijeme moglo bi se desiti da se ne mogu raditi određene laboratorijske analize u COVID centru/ambulantama. Nakon ovog pregovaračkog postupka 15. 2. 2021. godine potpisan je ugovor sa dobavljačem Diamedic d.o.o. u vrijednosti od 58.093 KM.

Otvoreni postupak za nabavku reagenasa i potrošnog materijala za biohemiju za ovaj aparat pokrenut je 6. 4. 2021. godine (nakon donošenja Privremenog plana javnih nabavki 29. 3. 2021. godine). Zbog žalbe ponuđača Medika d.o.o. Mostar koja je podnijeta 26. 4. 2021. godine na tendersku

dokumentaciju, predmet je proslijeđen na razmatranje Uredu za razmatranje žalbi BiH, koji je 3. 6. 2021. godine donio Zaključak o obustavljanju pokrenutog postupka po žalbi jer je ponuđač 25. 5. 2021. godine odustao od žalbe. Kako je zbog žalbe, postupak bio obustavljen, procedura izbora dobavljača je trajala duže zbog čega je i ugovor sa dobavljačem Diamedic d.o.o. potpisan tek 25. 5. 2021. godine u vrijednosti od 245.653 KM, a u međuvremenu je Ustanova pokrenula još jedan pregovarački postupak.

Drugi pregovarački postupak za nabavku reagenasa i potrošnog materijala za biohemiju za ovaj isti aparat pokrenut je na osnovu posebno donesene odluke direktora od 5. 5. 2021. godine pozivajući se na razloge hitnosti i kada se iz suštinskih razloga nabavka odnosi na zaštitu ekskluzivnih prava (član 21. stav 1) tačke c) i d) Zakona o javnim nabavkama) na osnovu zahtjeva koordinatorice za laboratoriju od 30. 4. 2021. godine. U obrazloženju odluke također se navodi da je na objavljeni postupak javne nabavke za nabavku ovih roba koji je u toku, uložena žalba, te je ista u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama proslijeđena Uredu za razmatranje žalbi na odlučivanje. Nakon ovog drugog pregovaračkog postupka 11. 5. 2021. godine potpisan je ugovor sa dobavljačem Diamedic d.o.o. u vrijednosti od 48.002 KM.

Za nabavku sanitetskog materijala proveden je pregovarački postupak bez objave obavještenja, na osnovu posebne odluke o pokretanju postupka javne nabavke koju je direktor donio 13. 4. 2021. godine, iz razloga hitnosti (član 21. stav 1) tačka d) Zakona o javnim nabavkama) i na osnovu zahtjeva koordinatora za COVID-19 od 7. 4. 2021. godine. U obrazloženju odluke se navodi da se donosi s obzirom na tešku situaciju izazvanu pandemijom COVID-19, zahtjev koordinatora i činjenicu da je Ustanova potrošila ugovorene količine po postojećem ugovoru za nabavku sanitetskog materijala koji je bio zaključen 1. 12. 2020. godine. Nakon ovog pregovaračkog postupka Ustanova je 15. 2. 2021. godine potpisala ugovor sa dobavljačem PZU Apoteka Dina u vrijednosti od 19.477 KM.

Ugovor za usluge održavanja i servisiranja softvera JAPET i izrada modula kadrovske službe, u vrijednosti od 40.941 KM, zaključen je 26. 4. 2021. godine sa dobavljačem JAPET d.o.o. Mostar. Ugovor je zaključen na osnovu provedenog pregovaračkog postupka, iz razloga zaštite ekskluzivnih prava budući da se radi o informacionom sistemu koji već koristi Ustanova (član 21. stav 1) tačka c) Zakona o javnim nabavkama). U sklopu ovog ugovora, koji je zaključen na period od godine dana, pored održavanja i servisiranja, dogovorena je i izrada posebnog modula kadrovskih evidencija koji je trebao biti kompatibilan sa ostalim programskim rješenjima informacionog sistema JAPET VIKING, a naročito sa modulom obračuna plaća. Na osnovu uvida u realizaciju ugovora, koji je i završen u vrijeme obavljanja konačne revizije i pismenu izjavu odgovorne osobe od 24. 3. 2022. godine, konstatujemo da je modul kadrovske evidencije instaliran na serveru Ustanove i 8 računara u Kadrovskoj službi, preneseni su svi podaci iz starog programa i od strane uposlenika Kadrovske službe verifikovani, **međutim još uvijek nije završena ugovorena pojedinačna obuka uposlenika Kadrovske službe, tako da se modul još uvijek ne koristi u projektovanom kapacitetu.**

Otvoreni postupak za nabavka reagenasa i potrošnog materijala za biohemiju aplikabilnog na postojeću tehnologiju aparata Olympus AU 480 proizvođača Beckman Coulter pokrenut je odlukom 6. 4. 2021. godine. U toku postupka, 22. i 26. 4. 2021. godine podnesena je žalba i dopuna žalbe ponuđača Farmavita d.o.o. Sarajevo koji se žalio na tendersku dokumentaciju. **Između ostalog, ponuđač se žalio i na činjenicu da Ustanova bespravno koristi aparate AU 640, LH 780 i ACT DIFF proizvođača Beckman Coulter zbog čega smatraju da se za ove aparate, obzirom da nema pravnog osnova, vrše nezakonite nabavke reagenasa.**

Nakon toga, Komisija za javne nabavke je sačinila Zapisnik 28. 4. 2021. godine u kojem je konstatovano da postoji problem po pitanju vlasništva ovih aparata i da isti nije riješen već nekoliko godina. U predmetnom slučaju radi se o tome da je serviser (Inel Med d.o.o.) zamijenio stare aparate koji su bili u vlasništvu Ustanove sa novim aparatima za koje se provodi postupak nabavke. Po prijedlogu Komisije, tadašnja direktorica Ustanove je 28. 4. 2021. godine donijela Odluku o poništenju postupka za predmetnu nabavku. Na ovu Odluku, 17. 5. 2021. godine podnijeta je žalba od ponuđača Inel Med d.o.o. Mostar, koji se žalio na zakonski osnov za poništenje postupka jer smatra da nisu ispunjeni uslovi iz člana 69. Zakona o javnim nabavkama i iznosi navode da se ovom ponuđaču nije mogao priznati pravni interes, odnosno aktivna legitimacija za podnošenje žalbe jer on u ovom

postupku nije mogao ni sudjelovati jer nema ovlaštenje od proizvođača aparata. Direktorica je 26. 5. 2021. godine donijela Odluku o usvajanju žalbe ponuđača Inel Med d.o.o., nakon čega je postupak javne nabavke nastavljen. **U konačnici, Ugovor sa dobavljačem Inel Med d.o.o. za predmetni postupak javne nabavke zaključen je 21. 6. 2021. godine u vrijednosti od 245.724 KM. U međuvremenu, direktorica je 18. 6. 2021. godine sa preduzećem Inel Med d.o.o. potpisala Ugovor o prihvaćanju donacije donacija 4 laboratorijska aparata koji su u Ustanovu bili instalirani 2019. godine (dva analizatora DXC700 AU, analizator DXH800 i analizator DXH500) u vrijednosti od 323.345 KM.**

Otvoreni postupak za nabavka reagenasa i potrošnog materijala za biohemiju aplikabilnog na postojeću tehnologiju aparata Cobas C 311 proizvođača Roche pokrenut je odlukom 6. 4. 2021. godine. U toku postupka, 22. 4. 2021. godine podnesena je žalba ponuđača Medika d.o.o. Mostar koji se žalio na tendersku dokumentaciju. Nakon ovoga, predmet je proslijeđen Uredu za razmatranje žalbi BiH, koji je 3. 6. 2021. godine donio Zaključak o obustavljanju postupka jer je ponuđač u međuvremenu odustao od žalbe. Kako je u međuvremenu postupak zbog žalbe bio obustavljen, procedura izbora dobavljača je duže trajala zbog čega je i ugovor sa dobavljačem Farmavita d.o.o. potpisan tek 26. 5. 2021. godine u vrijednosti od 93.555 KM.

Otvoreni postupak za nabavka informatičke opreme pokrenut je odlukom 8. 7. 2021. godine, nakon čega je zaključen Ugovor sa dobavljačem Godimerc d.o.o. Sarajevo 3. 9. 2021. godine u vrijednosti od 250.848 KM. Ugovoreni rok za isporuku opreme je 45 dana od dana potpisivanja ugovora, a u slučaju kašnjenja u isporuci robe, do koje dođe krivicom Isporučioaca, predviđeno je plaćanje kazne u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima u iznosu od 1% naručenih roba, za svaki dan kašnjenja do urednog ispunjenja, s tim da ukupan iznos ugovorene kazne ne može preći 10 % ugovorene cijene bez PDV-a. Isporučka kupljene opreme je izvršena tek 29. 12. 2021. godine, što predstavlja kašnjenje od 10 sedmica i tri dana u odnosu na ugovoreni rok, međutim Ustanova nije obračunala kaznene penale već je dobavljaču platila ukupno ugovoreni iznos. Prema prezentiranom, kašnjenje u isporuci je nastupilo zbog niske dostupnosti računarskih komponenti na globalnom nivou uzrokovane višom silom u vidu širenja zaraze koronavirusom.

Zaključak za reviziju postupaka javnih nabavki:

Laboratorija za iste vrste analiza koristi više aparata različitih proizvođača, za koje postoje dobavljači sa ekskluzivnim pravima isporuke potrošnog materijala. S obzirom na to da su žalbe ulagali dobavljači koji nemaju ekskluzivitet, one su upućivane samo radi prolongiranja potpisivanja ugovora za konkurentski aparat i kako bi se njihov aparat više koristio (uzorkovani postupci nabavki navedeni u tabeli pod rednim brojevima 2,2, 3 i 6). Navedeno je posljedica i toga što Ustanova ne koristi mogućnosti u skladu s članom 32. Zakona o javnim nabavkama, kojim je predviđeno da se ovakvim situacijama potpisuje okvirni sporazum.

Obavljenom revizijom i na osnovu izjava odgovornih osoba utvrdili smo da su razlozi za provođenje velikog broja postupaka za nabavku istovrsnih roba (laboratorijskog materijala za vađenje krvi i sanitetskog materijala) bili povećana potrošnja usljed pandemije COVID-19 i nedovoljno planiranje sredstava za ove izdatke kako bi se mogli zaključiti ugovori veće vrijednosti, dovoljni za ciklus od 12 mjeseci (npr. izvršenje pozicije laboratorijskog i dijagnostičkog materijala iznosilo je 1.233.002 KM za 2020. godinu i 2.008.747 KM za 2021. godinu). Provođenje više postupaka za nabavku istovrsnih roba nije u skladu sa članom 15. Zakona o javnim nabavkama.

Nedovoljno planirana sredstva za nabavku materijala neophodnog za obavljanje osnovne djelatnosti ukazuje na slabosti u funkcionisanju sistema internih kontrola u procesu sačinjavanja Finansijskog plana i Plana javnih nabavki za 2021. godinu. Ovoj situaciji, koja je bila složena zbog širenja pandemije i pojave velikog broja oboljelih od COVID-a 19, što se moglo pretpostaviti, uveliko je doprinijelo nefunkcionisanje Upravnog odbora i menadžmenta u punom kapacitetu, koji su se uz to često mijenjali.

Plan javnih nabavki Ustanove za 2021. godinu nije sačinjen u skladu sa stvarnim potrebama, što je imalo za posljedicu neefikasno provođenje i dijeljenje postupaka. Navedeno nije u skladu sa članovima 3. i 15. Zakona o javnim nabavkama.

Preporuke:

- *Plan javnih nabavki sačinjavati u skladu sa stvarnim potrebama, a postupke provoditi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u dijelu primjene odgovarajućeg postupka;*
- *u slučaju kašnjenja, dobavljačima obračunati kaznene penale zbog nepoštovanja ugovorenih rokova prilikom realizacije potpisanih ugovora;*
- *poduzeti aktivnosti kako bi se implementirani modul za kadrovske poslove u potpunosti koristio, s ciljem ekonomičnog i efikasnog upravljanja postojećim ljudskim resursima na nivou Ustanove;*
- *preispitati mogućnost zaključivanja okvirnih sporazuma sa dobavljačima sa nabavku materijala neophodnog za rad Službe za laboratorijsku dijagnostiku, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.*

9. SUDSKI SPOROVI

Prema prezentiranim podacima, protiv Ustanove se vode sudski sporovi iz radnog odnosa ukupne vrijednosti tužbenih zahtjeva u iznosu od 1.694.234 KM. Ustanova je u 2021. godini, u skladu sa Odlukom o ukidanju rezervisanja koju je Upravni odbor donio 17. 2. 2022. godine, izvršila priznavanje prihoda u iznosu od 2.204.980 KM. Pored toga, Upravni odbor je isti dan donio i drugu Odluku o rezervisanju finansijskih sredstava po osnovu sudskih predmeta na 31. 12. 2021. godine kojom su odobrena nova rezervisanja u iznosu od 1.108.376 KM. Prema prezentiranoj dokumentaciji i na osnovu obavljenog razgovora sa službenim osobama, konstatujemo da je iznose rezervisanja po sudskim sporovima utvrdio šef Službe za ekonomsko-finansijske poslove na osnovu dostavljenog Pregleda sudskih sporova iz Odjela za pravne poslove. **S obzirom na to da nam nije prezentirana dokumentaciona osnova i da Odjel za pravne poslove nije vršio procjenu ishoda sudskih postupaka, ne može se potvrditi ispravnost ukinutog iznosa rezervisanja ni izvršenog rezervisanja u 2021. godini.** Kao što je navedeno u tački 4. Izvještaja, Ustanova nije donijela Računovodstvene politike. Također, nije nam prezentiran ni bilo koji drugi akt kojim je utvrđen način i postupak priznavanja i promjene, odnosno ukidanja rezervisanja na ime sudskih sporova. Skrećemo pažnju da je tačkom 59. MRS-a 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, definisano da se rezervisanja preispituju na kraju svakog izvještajnog perioda i usklađuju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ako više nije vjerovatno da će podmirivanje obaveze zahtijevati odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi, rezervisanje se ukida. Također, tačkom 14. definisano je da je jedan od uslova koji treba biti ispunjen za priznavanje rezervisanja taj da se može napraviti pouzdana procjena iznosa obaveze. **S obzirom na to da tokom obavljanja revizije, osim spomenutih odluka i pregleda sudskih sporova, nije prezentirana druga dokumentacija iz koje bi bilo vidljivo na koji način su utvrđeni iznosi rezervisanja koje treba ukinuti, kao i nova rezerviranja koja treba priznati, ne možemo potvrditi da je priznavanje prihoda po osnovu ukidanja rezervisanja, kao i rashoda na ime novih rezerviranja, izvršeno u skladu sa odredbama MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.** Priznavanje prihoda po osnovu ukidanja rezervisanja, kao i priznavanje rashoda na ime novih rezervisanja, u skladu sa donesenim odlukama Upravnog odbora, imalo je uticaja na iskazani finansijski rezultat za 2021. godinu, čiji iznos nismo u mogućnosti kvantificirati.

Ustanova je na 31. 12. 2021. godine imala pokrenute sporove protiv trećih lica ukupne vrijednosti tužbenih zahtjeva u iznosu od 512.350 KM, u okviru kojih se na potraživanja po osnovu specijalizacija odnosi 53.606 KM i na potraživanja iz radnog odnosa 458.744 KM.

Preporuka:

- *priznavanje prihoda po osnovu ukidanja rezervisanja, kao i rashoda na ime novih rezervisanja, vršiti na osnovu pouzdanih procjena, uvažavajući odredbe MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.*

10. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2021. godinu dostavljen je na komentar 7. 6. 2022. godine shodno članu 15. Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ustanova u ostavljenom roku od 15 dana Uredu za reviziju nije dostavila komentar na Nacrt izvještaja.

Koordinatorica rada u Sektoru za finansijsku
reviziju zavoda, fondova i agencija

Marijana Miličević

Tim za reviziju

Nasiha Biberović – voditeljica tima

V PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Bilans uspjeha za period od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine			
Naziv pravnog lica: Javna ustanova Dom zdravlja Kantona Sarajevo			
RB	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna godina
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 4)	80.602.285	78.716.612
1	Prihodi od prodaje robe	0	0
2	Prihodi od prodaje učinaka	398.645	365.196
3	Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	0	0
4	Ostali poslovni prihodi	80.203.640	78.351.416
II	Poslovni rashodi (od 1 do 9)	78.816.188	77.195.890
1	Nabavna vrijednost prodane robe	0	0
2	Materijalni troškovi	6.069.428	4.769.261
3	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	68.209.234	66.579.060
4	Troškovi proizvodnih usluga	647.682	982.324
5	Amortizacija	1.904.512	1.846.900
6	Troškovi rezervisanja	1.108.376	2.354.056
7	Nematerijalni troškovi	876.956	664.289
8	Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	0	0
9	Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	0	0
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I-II)	1.786.097	1.520.722
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II-I)	0	0
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Finansijski prihodi (od 1 do 6)	62.088	53.571
1	Finansijski prihodi od povezanih pravnih lica	0	0
2	Prihodi od kamata	743	472
3	Pozitivne kursne razlike	0	0
4	Prihodi od efekata valutne klauzule	0	0
5	Prihodi od učešća u dobiti zajedničkih ulaganja	0	0
6	Ostali finansijski prihodi	61.345	53.099
V	Finansijski rashodi (od 1 do 5)	25.608	23.072
1	Finansijski rashodi iz odnosa s povezanim pravnim licima	0	0
2	Rashodi kamata	25.608	23.072
3	Negativne kursne razlike	0	0
4	Rashodi iz osnova valutne klauzule	0	0
5	Ostali finansijski rashodi	0	0
VI	Dobit od finansijskih aktivnosti (IV-V)	36.480	30.499
	Gubitak od finansijske aktivnosti (V-IV)	0	0
VII	Dobit redovne aktivnosti (III-VI) > 0	1.822.577	1.551.221
VIII	Gubitak od redovne aktivnosti (III-VI) < 0		
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
IX	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 9)	2.204.990	2.842.253
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	0	6.267
2	Dobici od prodaje investicionih nekretnina	0	0
3	Dobici od prodaje bioloških sredstava	0	0
4	Dobici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira	0	0
5	Dobici od prodaje materijala	11	360
6	Viškovi	0	0
7	Naplaćena otpisana potraživanja	0	0
8	Prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika	0	0
9	Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	2.204.979	2.835.626
X	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 9)	48.01	77.617
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	0	0
2	Gubici od prodaje i rashodovanja investicionih nekretnina	0	0
3	Gubici od prodaje i rashodovanja bioloških sredstava	0	0
4	Gubici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira	0	0
5	Gubici od prodaje materijala	0	0
6	Manjkovi	0	0
7	Rashodi iz osnova zaštite od rizika	0	0

8	Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	9.308	474
9	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	38.773	77.143
XI	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX-X)	2.156.909	2.764.636
XII	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (X-IX)	0	0
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI SREDSTAVA		
1	Prihodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	96.509	2.764.636
2	Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	163.542	421.797
3	Povećanje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	0	0
4	Smanjenje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	0	0
XIII	Dobit od usklađivanja vrijednosti (1-2+3-4) > 0	0	0
XIV	Gubitak od usklađivanja vrijednosti (1-2+3-4) < 0	67.033	343.792
1*	Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznačajnih grešaka iz ranijih perioda	158.042	0
2*	Rashodi iz osnova promjena računovodstvenih politika i ispravki neznačajnih grešaka iz ranijih perioda	833	0
	DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XV	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza (VII-VIII+XI-XII+XIII-XIV+1*-2*) > 0	0	0
XVI	Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza (VII-VIII+XI-XII+XIII-XIV+1*-2*) < 0	0	0
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
1**	Porezni rashodi perioda	0	0
2**	Odloženi porezni rashodi perioda	0	0
3**	Odloženi porezni prihodi perioda	0	0
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XVII	Neto dobit neprekinutog poslovanja (XV-XVII - 1**- 2**+ 3**) > 0	4.069.662	3.972.065
XVIII	Neto gubitak neprekinutog poslovanja (XV-XVII - 1**- 2**+ 3**) < 0	0	0
	DOBIT ILI GUBITAK PREKINUTOG POSLOVANJA		
XIX	Neto dobit prekinutog poslovanja	0	0
XX	Neto gubitak prekinutog poslovanja	0	0
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA	0	0
XXI	Neto dobit perioda (XVII-XVIII+XIX-XX) > 0	4.069.662	3.972.065
XXII	Neto gubitak perioda (XVII-XVIII+XIX-XX) < 0	0	0
B)	OSTALA SVEOBUH VATNA DOBIT ILI GUBITAK		
1	Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	0	0
2	Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	0	0
3	Obračunati odloženi porez na ostalu sveobuhvatnu dobit	0	0
XXIII	Neto ostala sveobuhvatna dobit (1-2-3) > 0	0	0
XXIV	Neto ostali sveobuhvatni gubitak (1-2-3) < 0	0	0
	Ukupna neto sveobuhvatna dobit perioda (XXI-XXII+XXIII-XXIV) > 0	4.069.662	3.972.065
	Ukupna neto sveobuhvatna dobit perioda (XXI-XXII+XXIII-XXIV) < 0	0	0
	Neto dobit/gubitak perioda prema vlasništvu (XXI ili XXII)		
	a) vlasnicima matice		
	b) vlasnicima manjinskih interesa		
	Neto dobit/gubitak perioda prema vlasništvu (XXIII ili XXIV)		
	a) vlasnicima matice		
	b) vlasnicima manjinskih interesa		
	Zarada po dionici:		
	a) obična		
	b) razdijeljena		
	Prosječan broj zaposlenih:	2.059	2.075
	- na bazi sati rada	2.086	2.083
	- na bazi stanja krajem mjeseca		

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 23. 2. 2022. godine:

Direktor
Abel Baltić

Bilans stanja na 31. 12. 2021. godine					
Naziv pravnog lica: Javna ustanova Dom zdravlja Kantona Sarajevo					
1	Pozicija	Iznos tekuće godine			Iznos prethodne godine /neto/
		Bruto	Ispravka vrijednosti	NETO (3-4)	
	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
	A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI (od 1 do 8)	71.059.952	37.506.267	33.553.685	33.701.450
1	Nematerijalna sredstva	149.562	91.499	58.063	64.172
2	Nekretnine, postrojenja i oprema	70.788.728	37.333.279	33.455.449	33.593.339
3	Investicione nekretnine	0	0	0	0
4	Biološka sredstva	0	0	0	0
5	Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	121.662	81.489	40.173	43.939
6	Dugoročni finansijski plasmani	0	0	0	0
7	Druga dugoročna potraživanja	0	0	0	0
8	Dugoročna razgraničenja	0	0	0	0
	B) ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0	0	0	0
	C) TEKUĆA SREDSTVA (od 1 do 2)	18.053.355	1.895.146	16.158.209	13.923.352
1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	2.089.853	1.885.838	204.015	272.420
2	Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	15.963.502	9.308	15.954.194	13.650.932
	D) ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0	0	0	0
	E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	0	0	0	0
	I) POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	89.113.307	39.401.413	49.711.894	47.624.802
	II) Vanbilansna evidencija – vanbilansna aktiva	3.193.328	0	3.193.328	3.193.328
	UKUPNO AKTIVA (I+II)	92.306.635	39.401.413	52.905.222	50.818.130
	PASIVA				
	A) KAPITAL (od 1 do 10)		20.847.741		16.781.420
1	Osnovni kapital		13.859.654		13.859.654
2	Upisani neuplaćeni kapital		0		0
3	Emisiona premija		0		0
4	Rezerve		0		0
5	Revalorizacione rezerve		0		0
6	Nerealizovani dobiti		0		0
7	Nerealizovani gubici		0		0
8	Neraspoređena dobit		6.988.087		3.972.065
9	Gubitak do visine kapitala		0		0
10	Otkupljene vlastite dionice i udjeli		0		0
	B) DUGOROČNA REZERVISANJA		20.578.825		22.291.413
	C) DUGOROČNE OBAVEZE		394.302		568.788
	D) ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE		0		0
	E) KRATKOROČNE OBAVEZE (1 do 8)		7.723.022		7.566.609
1	Kratkoročne finansijske obaveze		0		0
2	Obaveze iz poslovanja		1.418.500		1.652.745
3	Obaveze iz specifičnih poslova		0		0
4	Obaveze po osnovu plaća, nak. i ostalih primanja zaposlenih		6.286.359		5.893.844
5	Druge obaveze		15.760		17.506
6	Obaveze za PDV		2.403		2.513
7	Obaveze za ostale poreze i druge dažbine		0		0
8	Obaveze za porez na dobit		0		0
	F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA		168.004		416.573
	G) ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE		0		0
	I) POSLOVNA PASIVA (A+B+C+D+E+F+G)		49.711.894		47.624.802
	II) Vanbilansna evidencija – vanbilansna pasiva		3.193.328		3.193.328
	UKUPNO PASIVA (I+II)		52.905.222		50.818.130

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 23. 2. 2022. godine:

Direktor
Abel Baltić

Izveštaj o gotovinskim tokovima za period od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine			
(direktna metoda)			
Naziv pravnog lica: Javna ustanova Dom zdravlja Kantona Sarajevo			
	Opis	IZNOS	
		Tekuća godina	Prethodna godina
	A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
I.	Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	78.300.820	76.737.033
1	Prilivi od kupaca i primljeni avansi	515.191	520.239
2	Prilivi od premija, subvencija, dotacija i sl.	76.662.456	75.308.431
3	Ostali prilivi od poslovnih aktivnosti	1.123.173	908.363
II.	Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	76.414.746	73.207.996
1	Odlivi iz osnova isplate dobavljačima i dati avansi	7.836.591	6.292.868
2	Odlivi iz osnova plaća, naknada plaća i drugih primanja zaposlenih	67.891.519	66.585.366
3	Odlivi iz osnova plaćenih kamata	0	0
4	Odlivi iz osnova poreza i drugih dažbina	49.725	16.721
5	Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	636.911	313.041
III	Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	1.886.074	3.529.037
IV	Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	0	0
	B. GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI		
I.	Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti	0	0
II.	Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti	0	0
III.	Neto prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti	0	0
IV.	Neto odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti	0	0
	C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI		
I.	Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti	299.664	431.708
1	Priliv iz osnova povećanja osnovnog kapitala	0	0
2	Priliv iz osnova dugoročnih kredita	0	0
3	Priliv iz osnova kratkoročnih kredita	0	0
4	Priliv iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	299.664	431.708
II.	Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti	0	0
1	Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	0	0
2	Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	0	0
3	Odlivi iz osnova kratkoročnih kredita	0	0
4	Odlivi iz osnova finansijskog lizinga	0	0
5	Odlivi iz osnova isplaćenih dividendi	0	0
6	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	0	0
III.	Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti	299.664	431.708
IV.	Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti	0	0
D.	UKUPNI PRILIVI GOTOVINE	78.600.484	77.168.741
E.	UKUPNI ODLIVI GOTOVINE	76.414.746	73.207.996
F.	NETO PRILIVI GOTOVINE	2.185.738	3.960.745
G.	NETO ODLIVI GOTOVINE	0	0
H.	Gotovina na početku izvještajnog perioda	13.236.046	9.275.301
I.	Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	0	0
J.	Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	0	0
K.	Gotovina na kraju izvještajnog perioda (H + F + G + I + J)	15.421.784	13.236.046

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 23. 2. 2022. godine:

Direktor

Abel Baltić

Izveštaj o promjenama na kapitalu za period koji završava na 31. 12. 2021. godine
Naziv pravnog lica: Javna ustanova Dom zdravlja Kantona Sarajevo

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	DIO KAPITALA KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRIVREDNOG DRUŠTVA						MANJINSKI INTERES	UKUPNO KAPITAL (7+8)
	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revaloriz. rezerve	Nerealizovani dobiti/gubici	Ostale rezerve	Akumulirana neraspoređena dobit/gubitak nepokriveni	Ukupno (2+3+5+6+7)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Stanje na 31. 12. 2019. god.	13.859.654	0	0	0	-1.043.596	12.816.058	0	12.816.058
2. Efekti prom.u račun. politikama	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Efekti ispravki grešaka	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Ponovo iskazano stanje na 31. 12. 2019, odnosno 1. 1. 2020. god. (1 ± 2 ± 3)	13.859.654	0	0	0	-1.043.596	12.816.058	0	12.816.058
5. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstava	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Kursne razlike nastale prevođenjem finansijskih izvještaja u drugu valutu prezentacije	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Neto dobit/gubitak iskazan u bilansu uspjeha	0	0	0	0	3.972.065	3.972.065	0	3.972.065
9. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapital	0	0	0	0	0	0	0	0
10. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	0	0	0	0	6.703	6.703	0	6.703
11. Emisija d. kapitala i dr. oblici poveć. ili smanj.osnovnog kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0
12. Stanje na 31. 12. 2020. godine, odnosno 1. 1. 2021. godine (4 ± 5 ± 6 ± 7 ± 8 ± 9 -10 + 11)	13.859.654	0	0	0	2.921.766	16.781.420	0	16.781.420
13. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	0	0	0	0	0	0	0	0
14. Efekti ispravki grešaka	0	0	0	0	0	0	0	0
15. Ponovo iskazano stanje na 31. 12. 2020, odnosno 1. 1. 2021. god. (12 ± 13 ± 14)	13.859.654	0	0	0	2.921.766	16.781.420		16.781.420
16. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstva	0	0	0	0	0	0	0	0
17. Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	0	0	0	0	0	0	0	0
18. Kursne razlike nastale prev. fin. izvještaja u drugu valutu prezentacije	0	0	0	0	0	0	0	0
19. Neto dobit (gubitak) iskazan u bilansu uspjeha	0	0	0	0	4.069.662	4.069.662	0	4.069.662
20. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapitalu	0	0	0	0	0	0	0	0
21. Objavljene dividende i drugi oblici raspod. dobiti i pokriće gubitka	0	0	0	0	3.341	3.341	0	3.341
22. Emisija d. kapitala i dr. oblici poveć. ili smanjenja osn. kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0
23. Stanje na 31. 12. 2021. god. (15±16±17±18±19±20-21+22)	13.859.654	0	0	0	6.988.087	20.847.741	0	20.847.741

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 23. 2. 2022. godine.

Direktor
Abel Baltić